

Holy Bible

Aionian Edition®

Lačho lafi taro Luka
Gurbet Luke

Holy Bible Aionian Edition ®

Lačho lafi taro Luka
Gurbet Luke

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 5/21/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously
AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Gurbet Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Gurbet Romani at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
- 05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka	1
------------	---

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Tegani o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lendje, golese kaj ni džanen so čeren." Pale gova e vojnikura čhudije i kocka te ulaven maškar peste leso fostano.

Luka 23:34

Luka

1 Mangleja Teofile, sar so džane, but džene lije te pisin tare kova so sasa, so o Dol obecisada prekale prorokura, a čerdilo maškar amende. **2** Pisisade amenđe kola save korkore dikhlije vadži tare anglune divesa thaj čerdile sluge e Devlese Lafese, **3** gija i me, mangleja Teofile, tuće pisiv sa redasa, golese so sa taro anglunipe ispitujisadem, **4** te šaj ave uverimo kaj si čaćipe kova so sikade tut. **5** Kana sasa o Irod caro ani Judeja, nesavo manuš savo akhardola Zaharija sasa svešteniko tare Avijineso redo. Lesi romni sasa tari kuštik e Aaronesi thaj akhardola Jelisaveta. **6** Solduj džene sesa čaćutne anglo Dol thaj živisade pale zapovestura thaj palo Zakon e Gospodeso bizo nisavo bilačhipe. **7** Al len ni sesa čhave, golese kaj i Jelisaveta naštine te ačhol khamni, a solduj džene sesa već purane. **8** Jekh đive, o Zaharija služisada e Devle ano Hram golese kaj palo dužnost sasa lesu redo, **9** golese so, palo adeti e sveštenikurengo birisade le kockasa te džal ano Hram e Gospodeso te kadił. **10** Kana o Zaharija dija ano Hram te kadił, but manuša molisajle avral. **11** Tegani e Zaharijase sikadilo o andelo e Gospodeso savo ačhilo ki desno rig taro žrtveniku e kadimaso. **12** Kana o Zaharija dikhlija le, uznenimirisalo thaj but darajlo. **13** Al o andelo vaćarda lese: "Ma dara, Zaharije! Ćiri molitva sasa šundi. Ćiri romni i Jelisaveta ka bijanol murše thaj tu ka de le alav Jovan. **14** Tu ka ave radosno thaj baxtalo thaj but džene ka aven blagoslovime lese bijandimasa, **15** golese kaj vov ka avol baro anglo Gospod. Nikad ni ka pijoł mol ni zuralo pijipe. Vov ka pherdol e Svetone Duxosa dok si ano vođi pe dako. **16** O Jovane bute Izraelcuren ka iril anglo Gospod, angle lengo Dol. **17** Vov ka džal anglo Gospod sar glasniko ano Duxo thaj ano zuralipe e prorokoso e Iljaso. Ka miril e ile e dadende premale e čhave thaj ka iril kolen save ni šunen ano godaveripe e pravednikurengo. Sa kava ka čerol te pripremil e manušen te šaj aven spremna e Gospodese avimase." **18** O Zaharija vaćarda e andelose: "Pale soste me gova ka džanav? Golese kaj sem purano thaj mingri romni si bute beršendi." **19** O andelo phenda lese: "Me sem o Gavrilo, o andelo savo ačhol anglo Dol. Bičhaldo sem te vaćarav tuće kava lačho lafi. **20** Akh, ka ave laloro thaj ni ka vaćare dži gova đive dži kaj sa gova ni čerdol, golese so ni pačajan ane mingre lafura save ka pherdon ano pravo vreme." **21** E manuša ađučarde e Zaharija thaj čudisajle sose gaći majisajlo ano Hram. **22** Al

kana o Zaharija iklico, naštine te vaćarol. Vov dija len znakura golese kaj sasa laloro. Gija e manuša haljarde kaj sasa le vizija ano Hram. **23** Kana nakhle e divesa lese služimase ano Hram, o Zaharija đelo čhere. **24** Pale kala divesa i Jelisaveta lesi romni ačhili khamni thaj ni iklici avral taro čher pandž čhon. **25** Golese i Jelisaveta vaćarda: "Gija čerda mande o Gospod! Ane kala divesa sikada mande po milost thaj uljarda mandar i ladž maškare manuša kaj ni sasa man čhave." **26** Kana i Jelisaveta sasa šovto čhon khamni, o Dol bičhalda e andelo e Gavrilo ano Galilejsko foro o Nazaret **27** ki čhej i Marija savi sasa mangli romese e Josifese savo sasa tari kuštik e carosi e Davidesi. **28** Kana o andelo o Gavrilo avilo late, phenda: "Av radosno, tu so arakhlijan milost. O Gospod si tusa. [Blagoslovimi san maškare džuvlja!]" **29** I Marija but darajli tare lese lafura thaj dija godi savo sasa kava pozdrav. **30** Al o andelo o Gavrilo phenda lače: "Ma dara, Marijo! Golese kaj arakhlijan milost anglo Dol. **31** Akh, ka ačhe khamni, ka bijane čhave thaj ka de le alav Isus. **32** Vov ka avol baro thaj ka akhardol Čhavo e Embare Devleso. O Gospod o Dol ka dol le o presto lese paradadeso e Davideso. **33** Vov ka caruij ane kuštika e Jakovese ane sa e divesa thaj lese carstvose ni ka avol krajo." (aiōn 9165) **34** Tegani i Marija pučlja e andelo: "Sar ka avol gova kana sem me vadži čhej?" **35** O andelo o Gavrilo vaćarda lače: "O Svetu Duxo ka avol pe tute thaj o zuralipe e Embare Devleso ka učharol tut. Golese kaj o čavoro so ka bijandol ka avol sveto thaj ka akhardol Čhavo e Devleso. **36** Akh, i čiri bibi i Jelisaveta ačhili khamni ane purane berša thaj ka bijanol murše. E manuša vaćarde kaj voj naštine te ačhol khamni, al akana si šov čhon khamni. **37** Golese kaj o Dol šaj te čerol sa so phenol!" **38** I Marija phenda: "Ake, me sem sluškinja e Gospodesi. Nek avol mande palo čiro lafi!" Thaj o andelo đelo latar. **39** Pale gola divesa i Marija spremisajli thaj siđarda anı bregali phuv ano foro e Judejako. **40** Kana resli odori, deli ano čher e Zaharijaso thaj pozdravisajli e Jelisavetas. **41** Kana i Jelisaveta šunda e Marijako pozdrav, čhelda o čhavo ane lako vođi thaj i Jelisaveta pherdili Svetone Duxosa. **42** Andare sa o glaso vaćarda e Marijače: "Emblagoslovimi san maškare sa e džuvlja thaj blagoslovimo si o čhavo ane čiro vođi. **43** Kotar mande kava čast kaj tu, i dej mingre Gospodesi, aviljan ke mande? **44** Golese dikh, kana šundem čiro pozdrav, taro radost čhelda o čhavoro ane mingre vođi. **45** Blagoslovimi san tu so pačajan kaj ka pherdol kova so vaćarda tuće o Gospod!" **46** Tegani i Marija vaćarda: "Slavil mingri duša e

Gospode! 47 Mingro duxo veselil pe ano Dol, ane drom. 77 Ka sikave lese manušen sar te pindžaren o mingro Spasitelji, 48 golese so sasa milostivno e spasenje prekalo oproštenje tare lendje grehura. 78 poniznove sluškinjače. Golese dikh, od akana ka akharen man blagoslovimi sa e kuštika. 49 Golese avol amende o svetlost e sabalinako tari visina, 79 te so čerda mande baro šukaripe o Zuralo Dol. Sveti svetlil kolende so bešen ano kalipe thaj ani sena e si lesi alav! 50 Vov si milostivno sa e manušende merimasi, a amare pingre te usmeril ko drom taro tari kuštik dži i kuštik, kolende save daran lestar. 51 mir." 80 A o čavoro o Jovane barilo thaj zurajlo Pe vastesa sikada piro zuralipe, čhudija pestar kolen duxosa. Kana barilo, ďelo ani pustinja sa dži kaj ni save si barikane ane ile thaj ani godi. 52 Čhudija e iklilo angle Izraelcura te propovedil.

vladaren taro lengo presto, thaj vazdija e poniznonen.

53 E bokhalem čaljarda šukarimasa, a e barvalen mukhlja čuće vastencar. 54 Pomožisada e Izraele, čire sluga, golese kaj dol pe godi taro milost, 55 sar so obečisada amare paradadende, e Avraame se thaj lese potomkurende ane sa e divesa." (aiōn g165) 56 I Marija bešli i Jelisaveta paše trin čhon thaj pale gova irisajli čhere. 57 Kana i Jelisavetač avilo o sato te bijanol, bijanda čhave. 58 Lače pašutne thaj lačni familija šunde kaj o Gospod sikada lače baro milost thaj radujisajle lasa. 59 Kana e čavore sesa ohto dive, avile te čeren lese suneti thaj manglje te den le alav lese dadeso – Zaharija. 60 Al i Jelisaveta vaćarda: "Na, lesi alav ka avol Jovan!" 61 Von phende lačhe: "Naj tut khoni ani čiri familija gole alavesa!" 62 Tegani vastencar pučlje e dade e Zaharija sar bi vov mandola te avol lesi alav. 63 Thaj o Zaharija manglja khanči pe soste šajine te pisil thaj pisisada: "Jovan ka avol lesi alav." Thaj savore čudisajle. 64 Tare jekh drom putardilo lesi muj thaj lesi čhib, tegani o Zaharija lija te vaćarol thaj lija te slavil e Devle. 65 I dar e Devlesi avili ane sa lende pašutne thaj ki sa i bregali Judeja vaćarda pe tare kava so sasa. 66 Savore so šunde gova, dije godi tare gova thaj phende: "So ka avol tare kava čhavo? Golese so o va e Gospodeso sasa pe leste." 67 O Zaharija, e Jovaneso dad, pherdilo e Svetone Duxosa thaj prorokujisada: 68 "Blagoslovimo si o Gospod o Dol e Izraeleno, golese so avilo thaj otkupisada e manušen! 69 Vazdija amende e zurale Spasitelje, tari kuštik e carosi e Davidesi, pe slugase, 70 sar so vaćarda ano purano vreme andare muja tare pe sveta proroku, (aiōn g165) 71 kaj ka ikalol amen tare amare dušmanura thaj tare vasta savorende save mrzin amen. 72 Sasa milosno amare paradadende, thaj ispunisada piro sveto savez, 73 savez savo dija e Avraame se amare paradadese, 74 te ikalol amen tare vasta amare dušmajende, te šaj služi e Devle bizi dar, 75 ano svetost thaj ano pravednost angle leste sa dok sam džuvde. 76 A tu Jovane, čhaveja mingreja, ka ave akhardo proroko e Embare Devleso, golese so ka dža anglo Gospod te pripremi lese o

2 Ane gola divesa kana bijandilo o Jovane o Krstitelj, iklilo o vaćaripe e caroso e Avgustineso te popisin pe sa e manuša ano Rimsko carstvo. 2 Kava sasa angluno popis kana o Kvirinije vladisada ani Sirija. 3 Thaj savore dele te pisin pumare alava ko spisko – dži jekh ane gova foro kaj bešle lende kuštika. 4 Gija o Josif, golese so sasa tari familija thaj tari kuštik e Davidesi, ďelo taro Nazaret, so si ani Galileja, ano foro e Davideso savo akhardol Vitlejem thaj si ani phuv Judeja. 5 Ďelo gothe te pisil piro alav ko spisko e Marijasa, savi sasa mangli lese thaj sasa khamni. 6 Kana sesa ano Vitlejem, avilo o vreme i Marija te bijanol. 7 Thaj bijanda pe anglune čhave. Paćarda le thaj čhuta le ani jaslica, golese kaj naj sasa than ani gostonica. 8 Ane goja phuv pašo Vitlejem sesa nesave čobanura, save arakhlije pe bakren račasa ke poljura. 9 Tari jekh drom o andelo e Gospodeso ačhilo maškare lende thaj e Gospodesi slava svetlisada len thaj von but darajle. 10 Al o andelo vaćarda lende: "Ma daran! Dikh, anav tumendje radosno lafi so ka avol sa e manušende! 11 Golese kaj ano foro e Davideso adive bijandilo o Spasitelj. Vov si o Hrist o Gospod. 12 Kava ka avol tumendje znako pale savo ka pindžaren le: ka arachchen čavore savo si paćardo thaj pašljol ani jaslica." 13 Tari jekh drom pašo andelo sikadili bari vojska e andelurendi, save hvalina e Devle vaćarindoj: 14 "Slava e Devlese ko učipe, thaj ki phuv mir maškare manuša save si pale Devleso manglipe." 15 Kana e andelura dele lendar ano nebo, e čobanura phende jekh averese: "Ka dža dži o Vitlejem, te dikha gova so sasa odori sar so vaćarda amende o Gospod." 16 E čobanura dele sigate thaj arakhlije e Marija, e Josife thaj e čhave sar pašljol ani jaslica. 17 Kana dikhlije le, savorende vaćarde so o andelo lende vaćarda taro čavoro. 18 Savore save šunde so phende e čobanura, divisajle. 19 Al i Marija dija godi tare kala lafura thaj čhuta len ane piro ilo. 20 E čobanura irisajle, slavisade thaj hvalisade e Devle paše sa so šunde thaj dikhlije, golese so pherdile sa e lafura sar so sasa lende phendo. 21 Ohtoto dive palo bijandipe e čhaveso avilo

o vreme te čeren lese suneti. Dije le alav Isus, sar so Isus maškare avera manuša save putujisade lencar, vaćarda o anđelo angleder so i Marija ačhili khamni. 22 Kana avilo o vreme pašo adeti i dej te thodol sar ki familija thaj ke pe pindžarutne manuša. 45 Kana ni so si pale Mojsijaso zakon, o Josif thaj i Marija ande arakhlike le, irisajle ano Jerusalim te roden le. 46 O e Isuse ano Jerusalim te preden le e Gospodese ano trito dive arakhlike le ano Hram sar bešol maškare Hram, 23 sar so si pisimo ane Gospodeso zakon: "Dži učitelja, sar šunol len thaj pučol len. 47 Savore save jekh angluno murš te posvetil pe e Gospodese", 24 šunena e Isuse divisajle lese džanglimasa thaj sar thaj te anen žrtva "duj grlice il duj terne golubura" sar odgovorila ko pučipe. 48 Kana lesi dej thaj leso dad so si phendo ane Gospodeso zakon. 25 Tegani sasa dikhlike le, čudisajle. Lesi dej vaćarda lese: "So čere ano Jerusalim manuš kaso alav sasa Simeon. Gova amencar kava, mo čhavo? Akh, me thaj ciro dad manuš sasa pravedno thaj devlikano. Adućarda o daraljam thaj rodijam tut!" 49 O Isus vaćarda lende: Mesija te ikal o Izrael taro ropstvo thaj o Svetu Duxo "Sose rodijen man? Ni li džanen kaj trubul te avav ano sasa pe leste. 26 O Svetu Duxo sikada lese angleder čher mingre Dadeso?" 50 Al von ni haljarde so vov kaj ni ka merol sa dži kaj ni dičhol e Gospode e manglijia te phenol lende. 51 Tegani irisajlo lencar ano Hriste. 27 O Duxo vaćarda lese te džal ano Hram. Nazaret thaj ane sa šunola len. Lesi dej sa kala lafura Tegani o Josif thaj i Marija ande e čhave e Isuse garada ane piro ilo. 52 O Isus barola ano godaveripe, ano zrelost thaj ano milost anglo Dol i angle manuša.

Kana o Simeon dikhlija e Isuse, lija le ke pe vasta, hvalisada e Devle vaćarindoj: 29 "Gospode, akana mukh ano mir te merol ciro sluga, pale kova sar so phendan. 30 Golese so mingre jakha dikhlike ciro spasenje, 31 savo pripremisadan angle sa e manuša. 32 Vov si svetlo savo ka avol pe abandžije, thaj vov ka anol slava čire manušenđe, e Izraelcurenđe." 33 E Isusesi dej thaj leso dad čudisajle golesa so vaćarda o Simeon taro Isus. 34 Tegani blagoslovisada len o Simeon thaj vaćarda e Marijače, e Isusesi daće: "Dikh, kava čavoro si odredimo bute manušen taro Izrael te peravol thaj te vazdol. Vov si odredimo te avol e Devleso znako, al but džene ka odbacin le. 35 Gija ka sikadol so garandoj den ane pumare goda. A tut i bari čhuri ka pusavol ani duša." 36 Sasa gothe thaj i Ana, e Devlesi proročica, e Fanuilosi čhej, tari kuštik e Asiresi. Voj sasa but purani. Efta berš živisada pe romesa thaj lako rom mulo, 37 thaj pale gova sasa udovica ohtovardeš thaj štar berš. Ni iklili andaro Hram, nego, ano post thaj ani molitva služisada e Devle i rat thaj o dive. 38 I voj avili gothe ane gova vreme, hvalisada e Devle thaj vaćarda taro čavoro savorenđe save adućarde o Dol te ikal o Jerusalim. 39 Kana o Josif thaj i Marija čerde sa pale Gospodeso zakon, irisajle ani Galileja, ane pumaro foro ano Nazaret. 40 A o čavoro barilo thaj zurajlo. Pherdilo godaveripe thaj o milost e Devleso sasa ane leste. 41 E Isusesi dej thaj leso dad đele svako berš ano Jerusalim ko prazniko i Pasha. 42 Kana sasa e Isuse dešuduji berš, i vov đelo palo adeti te svetkujil lencar kava prazniko ano Jerusalim. 43 Kana nakhlo gova prazniko, o Josif thaj i Marija đele čhere. O čavoro o Isus ačhilo ano Jerusalim, al lesi dej thaj leso dad gova ni džanglje. 44 Sar dije godi kaj si o

3 Kana o cezar o Tiberija vladisada po rimsko carstvo dešupandžto berš, o Pontije o Pilat vladisada ani Judeja, o Irod vladisada ani Galileja, o Filip leso phral vladisada ani Itureja thaj ani Trahonitida thaj o Lisanije vladisada ani Avilina, 2 a kana o Ana thaj o Kajafa sesa šorutne sveštenikura, o Lafi e Devleso avilo e Jovanese, e Zaharijase čhavesi, ani pustinja. 3 O Jovane o Krstitelj đelo taro than dži ko than tare solduj riga tari len e Jordanesi thaj propovedisada kaj e manuša trubun te irin pe tare pumare grehura thaj te aven ko Dol te oprostil lende thaj te krstini pe. 4 Sar so angleder pisisada o proroko o Isaija: "O glaso koleso so dol vika ani pustinja: 'Pripremin o drom e Gospodese! Ravnin lese o drom!' 5 Sa e doline te pherdon, thaj sa e gore thaj e bregura te ravnin pe! Sa e bande droma te aven prava, a e bilačhe droma te aven ravnime. 6 Thaj sa e manuša ka dichen e Devleso spasenje!" 7 O Jovane vaćarda bute manušenđe save avena ke leste te krstil len: "Tumen e sapese čhave! Ko vaćarda tumende kaj šaj te našen tare Devlesi holi savi avol? 8 Sikaven tumare džuvdimasa thaj tumare bućencar kaj irisajlen tare tumare grehura! Ma xoxaven tumen golesa so vaćaren: 'Amaro parabad si o Avraam!' Golese kaj, me vaćarav tumende kaj o Dol šaj i tare kala bara te vazdol čhaven e Avraame. 9 Golese kaj o tover taro sudo e Devleso ačhol pašo koreno e kašteso thaj dži jekh kaš savo ni bijanol šukar bijandipe ka chinol pe thaj ka čhudol pe ani jag." 10 E manuša pučije e Jovane: "So te čera?" 11 O Jovane vaćarda lende: "Kas isi duj gada, nek dol jekh kolese so naj le nijekh, thaj kas isi xamase, nek dol kole kas naj." 12 Avile te krstini pe thaj i nesave carincura thaj

pučlje le: "Učitelju, so te čéra amen?" 13 O Jovane O Eliakim sasa čhavo e Melejaso. O Meleja sasa phenda lende: "Ma manden pobut nego so si tumende čhavo e Menaso. O Mena sasa čhavo e Matateso. O vaćardo taro vlast." 14 I nesave vojnirkura pučlje le: "A Matata sasa čhavo e Nataneso. O Natan sasa čhavo amen so te čera?" Vov vaćarda lende: "Khanikastar e Davideso. 32 O David sasa čhavo e Jesejeso. O ma len silasa e pare thaj ma čeren xoxaipre pe nikaste. Jesej sasa čhavo e Jovideso, O Jovid sasa čhavo Aven baxtale kolesa kobor počinēn tumen." 15 E e Voozeso. O Vooz sasa čhavo e Salmonesos. O manuša adućarde e Mesija thaj savore pučlje pe ane Salmon sasa čhavo e Naasoneso. 33 O Naason pumare ile naj li o Jovane o Mesija. 16 Al o Jovane sasa čhavo e Aminadaveso. O Aminadav sasa čhavo vaćarda savorenje: "Me krstiv tumen pajesa, al avol e Adminesos. O Admin sasa čhavo e Arnijeso. O khoni savo si po baro mandar. Lese naj sem dostojo Arni sasa čhavo e Esromesos. O Esrom sasa čhavo ni e dora tare sandale te putrav. Vov ka krstil tumen e e Fareseso. O Fares sasa čhavo e Judaso. 34 O Svetone Duxosa thaj e jagasa. 17 Le isi vila ane vasta Juda sasa čhavo e Jakoveso. O Jakov sasa čhavo te čistil o gumno thaj te čidol o div ane piro ambari, al e Isaakoso. O Isaak sasa čhavo e Avraameso. O i pleva ka phabarol jagasa savi ka phabol thaj ni ka Avraam sasa čhavo e Taraso. O Tara sasa čhavo ačhol." 18 Gija o Jovane opomenisada e manušen e Nahoreso. 35 O Nahor sasa čhavo e Seruheso, bute lafurencar thaj propovedisada lende o Lačho O Seruh sasa čhavo e Ragaveso. O Ragav sasa Lafi. 19 Al o Jovane prekorisada e vladare e Irode čhavo e Falekeso. O Falek sasa čhavo e Evereso. O golese so lija romnjače pe phralese romnja e Irodijada Ever sasa čhavo e Salaso. 36 O Sala sasa čhavo e thaj paše but bilačhe buća so čerda. 20 Pale sa gova Kainameso. O Kainam sasa čhavo e Arfaksadeso. O o Irod čerda vadži jekh bilačipe: čhuta e Jovane ano Arfaksad sasa čhavo e Simeso. O Sim sasa čhavo e phanglipe. 21 Kana o Jovane krstisada sa e manušen, Nojaso. O Noja sasa čhavo e Lameheso. 37 O Lameh krstisajlo i o Isus. Thaj dok o Isus molisajlo, putajlo o sasa čhavo e Matusaleso. O Matusal sasa čhavo e nebo 22 thaj o Svetu Duxo ulilo pe leste ano oblik sar Enoheso. O Enoh sasa čhavo e Jaretreso. O Jaret golubo. A taro nebo šundilo glaso: "Tu san mingro sasa čhavo e Malaleileso. O Malaleil sasa čhavo e čhavo o manglo! Tu san palo mingro manglipo!" 23 Kainameso. 38 O Kainam sasa čhavo e Enoseso. E Isuse sasa paše tranda berš kana počnisada piri O Enos sasa čhavo e Siteso. O Sit sasa čhavo e služba. E manuša smatrisade kaj o Isus si čhavo e Adameso. O Adam sasa čhavo e Devleso.

Josifeso. O Josif sasa čhavo e Ilijaso. 24 O Ilijia sasa čhavo e Matataso, O Matat sasa čhavo e Levijaso. O Levi sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Janejeso. O Janej sasa čhavo e Josifeso. 25 O Josif sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Amoseso. O Amos sasa čhavo e Naumeso. O Naum sasa čhavo e Esljaso. O Eslja sasa čhavo e Nangejeso. 26 O Nangej sasa čhavo e Maateso. O Maat sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Semeinaso. O Semein sasa čhavo e Josiheso. O Josih sasa čhavo e Jodaso. 27 O Joda sasa čhavo e Joananaso. O Joanan sasa čhavo e Risanoso. O Risa sasa čhavo e Zorovaveleso. O Zorovavel sasa čhavo e Salatiilaso. O Salatiil sasa čhavo e Nirijaso. 28 O Niri sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Adijeso. O Adija sasa čhavo e Kosamaso. O Kosam sasa čhavo e Elmadijadeso. O Elmadij sasa čhavo e Ireso. 29 O Er sasa čhavo e Isuseso. O Isus sasa čhavo e Eliezereso. O Eliezer sasa čhavo e Jorimaso. O Jorim sasa čhavo e Matatatoso. O Matat sasa čhavo e Levijaso, 30 O Levi sasa čhavo e Simeoneso, O Simeon sasa čhavo e Judaso. O Juda sasa čhavo e Josifeso. O Josif sasa čhavo e Jonameso. O Jonam sasa čhavo e Eliakimeso. 31

4 O Isus pherdo Svetone Duxosa irisajlo tari len o Jordan. O Duxo inđarda le ani pustinja, 2 kaj iskušisada le o beng saranda đive. Ane gola divesa o Isus khanči ni xalja thaj kana nakhle saranda đive, bokhajlo. 3 Tegani vaćarda lese o beng: "Te san e Devleso Čhavo, phen kale barese te avol mangro." 4 O Isus phenda lese: "Ano Svetu lil si pisimo: 'O manuš ni ka avol džuvdo samo taro mangro [nego tare dži jekh Lafi e Devleso]'" 5 Pale gova ikalda le o beng ko učo than thaj tari jekh drom sikada lese sa e carstvura ki phuv. 6 O beng vaćarda e Isusese: "Tuće ka dav sa kava lengo zuralipe thaj i slava, golese kaj mande dija pe thaj me ka dav la kase mangav. 7 Ako pere pe koča angle mande, sa ka avol čiro." 8 O Isus vaćarda lese: "Ano Svetu lil si pisimo: 'Per ke koča e Gospodese e Devlese čirese thaj lese jekhese služi.'" 9 Pale gova inđarda le o beng ano Jerusalim, čhuta le najučeste po Hram thaj vaćarda lese: "Te san e Devleso Čhavo, čhude tu katar tele. 10 Golese kaj ano Svetu lil si pisimo: 'Vov ka phenol pe anđelurende te arachen tut,' 11 thaj: 'Von ka len tut ke vasta te ma čalave tut ko bar čire pingresa.'" 12 O Isus vaćarda lese: "Ano Svetu lil si pisimo: 'Ma iskuši e Gospode,

e Devle cire.” 13 Kana o beng završisada sa lese autoritet thaj ano zuralipe vačarol e bilače duxurende iskušenjura, đelo lestar dži aver nesavo vreme. 14 O te ikljon thaj von ikljen!” 37 Thaj đelo o lafi lestar ane Isus irisajlo ano zuralipe e Duxoso ani Galileja thaj o sa e pašutne thana. 38 O Isus uštivo gothar andari lafi lestar đelo ane sa e phuva. 15 Sikada ane lendē sinagoga thaj avilo ano čher e Simoneso. E Simonese sinagoge thaj savore šukar lestar vaćarde. 16 Tegani sasuja sasa la bari jag thaj rodije lestar te sastarol la. avilo o Isus ano foro Nazaret kaj barilo thaj ko savato 39 O Isus ačhilo paše late, pretisada e jagće thaj palo piro adeti, đelo anि sinagoga thaj uštivo te čitil. 17 i jag mukhlja la. Sigate uštivo thaj služisada len. 40 Dije le o Lil e prorokoso e Isajiso, vov putarda o Kana pelo o kham, ande angle leste savoren saven Lil thaj arakhlijia than kaj sasa pisimo: 18 “O Duxo sesa nasvale manuša tare dži jekh nasvalipe. Vov pe e Gospodeso si pe mande, golese kaj pomazisada man te anav o Lačho Lafi e čororende, [bičhalda man te sastarav len, saven isi dukhade ile], thaj te vaćarav man e phanglende kaj ka aven oslobođime, thaj e korende kaj ka dičhen, thaj e mučime kaj ka aven slobodna, 19 vov o Hrist. 42 Kana divesajlo, o Isus iklilo thaj đelo te vaćarav taro lačho berš taro milost e Gospodeso.” 20 Tegani phanglja o Lil, dija le e slugase thaj bešlo. manglje te ačhavene le te ma džal lendar. 43 Al o Isus Savore ani sinagoga dikhlije ane leste 21 thaj o Isus lija te vaćarol lende: “Ađive perdile kala lafura so vov o Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso, golese kaj sem akana šunden.” 22 Savore lestar vaćarde šukar thaj vaćarda lende: “Trubui i ane avera forura te vaćarav sesa zadivime gole šukar lafurencar so iklilo andaro leso muj thaj pučlje pe: “Naj li kava e Josifeso čhavo?” 23 O Isus vaćarda lende: “Čače tumen mande ka vaćaren kaja poslovica: ‘Lekarona, sastar korkore tut!’ So šundam kaj čerdan ano Kafarnaum, čer i kate ane čiro than kaj bariljan.” 24 Tegani vaćarda: “Čače vaćarav tumendje, nijekh proroko naj manglo ane piro than kaj barilo. 25 A čače vaćarav tumendje: But romnja kase roma mule sesa ano Izrael ano vreme e Ilijaso kana o bršnd ni pelo trin berš thaj šov čhon thaj sasa baro bokhalipe pe sa i phuv. 26 Al o Ilijia ni sasa bičhaldo ni jekhače lendar, sasa bičhaldo ki jekh džuvli kasu rom mulo ke abandžijengo foro Sarepta pašo Sidon. 27 Thaj but gubava sesa ano Izrael ko vreme e prorokoso e Jelisejoso. Thaj khoni lendar ni thodilo, nego thodilo o Neman o Sirijancu.” 28 Savore ani sinagoga perdile holi kana kava šunde. 29 Uštivo thaj tradije le avral taro foro. Inđarde le ko brego najuče kaj sasa čerdo lengo foro te čhuden le odupral natele. 30 Al o Isus nakhlo maškar lende thaj đelo pe dromesa. 31 Pale gova o Isus ulilo ano Kafarnaum ano Galilejsko foro thaj sikada ko savato. 32 E manuša čudisajle lese sikajmisa, golese kaj ane lese lafura sasa vlast. 33 Gothe ani sinagoga sasa manuš ane kaste sasa o bilačho duxo thaj dija vika zurale: 34 “So mande amendar, Isuse taro Nazaret? Aviljan li te uništi amen? Džanav ko san tu: Sveco e Devleso!” 35 O Isus pretisada le: “Phande ó muj thaj iklji lestar!” Tegani o beng perada e manuše angle sa e manuša, iklilo lestar thaj khanči ni čerda lese bilačne. 36 Ane savorenje avili i dar thaj čudisajle thaj jekh averese vaćarde: “Savo si kava sikajpe! Ano

5 Jekh drom kana o Isus ačhilo paše Genisaretsko jezero, čidje pe paše leste but manuša, te šunen o Lafi e Devleso. 2 Tegani dikhlija duj čamcura kaj ačhen ki obala. E manuša save dolen mačhe iklile lendar thaj thode e mreže. 3 O Isus dija ano čamco savo sasa e Simoneso thaj pučlja le te crden le zala ano paj. Pale gova bešlo thaj taro čamco sikada e manušen. 4 Kana ačhilo te vaćarol e manušenje, vaćarda e Simonese: “Dža ko duboko paj thaj čhude e mreže thaj dol mačhen.” 5 O Simon vaćarda lese: “Gospodaron! Celo rat dijam zor thaj khanči ni doldam, al ako tu phene, ka čhudav e mreže.” 6 Kana čerde gova, dolde bute mačhen thaj e mreže lije te pharadon. 7 Tegani vastesa dije vika pe amalen save sesa ane aver čamco te aven te pomožin lende. Von avile thaj perde solduj čamcura gija so lije te perdon paj taro pharipe e mačhengo. 8 Kana gova dikhlija o Simon Petar, pelo ke koča angle Isusese pingre thaj vaćarda: “Dža mandar, Gospode! Me sem grešno manuš.” 9 Golese kaj i dar dolda le thaj savoren save sesa lesa, tare but mačhe so dolde. 10 Gija dolda i dar e Jakove thaj e Jovane, e čhavene e Zevedejevese, so sesa amala e Simonesa. Tegani o Isus vaćarda e Simonese: “Ma dara, od akana ka dole e manušen.” 11 Kana iklade e čamcura ki obala, ačhade sa thaj đele pale leste. 12 Kana sasa o Isus ane jekh foro, avilo paše leste jekh manuš so sasa but gubavo. Kana dikhlija e Isuse pelo angle leste mujesa dži ki phuv thaj molisada le vaćarindoj: “Gospode! Ako mande, šaj te sastare man!” 13 O

Isus vazdija piro va, dolda le thaj phenda: "Mangav. e Devlese, gija čeren thaj e farisejska sikade, al čire Av thodo!" Thaj i guba tare lesi koža sigate crdija pe. sikade xan thaj pijen?" 34 O Isus pučlja len: "Šaj li 14 Tegani o Isus naredisada lese: "Ma vačar gova čhuve e gosturen save avile ko abav te postin, dok khanikase, nego dža thaj sikav tut e sveštenikose! slavin e mladoženjasa? 35 Al ka avol o đive kana Indar žrtva sar so zapovedisada o Mojsije ano zakon ka len lendar e mladoženja. Ane gova đive i von ka pašo čiro thodipe, te bi avola tut svedočanstvo angle postin." 36 Thaj vaćarda lende i paramič: "Khoni ni lende." 15 O lafi taro Isus sa pobut šundilo. E manuša čhuvol kotor taro nevo fostano po purano fostano, sa pobut čidje pe te šunen le thaj te sastarol len tare golese kaj i o nevo ka pharadol thaj o kotor taro nevo lengo nasvalipe. 16 Al o Isus đelo ko than kaj naj fostano ni ačhol šukar ko purano. 37 Thaj khoni ni khoni thaj molisajlo. 17 Jekh đive o Isus sikada ano čhorol nevi mol ane purane morčha, golese kaj i nevi jekh čher thaj gothe bešle e fariseja thaj e učitelja mol ka pharavol e morčha thaj i mol ka čhordol, a e tare Mojsijaso zakon save avile tare sa e gava andari morčha ka pharadon. 38 Golese i nevi mol čhuvol pe Galileja, andari Judeja thaj andaro Jerusalim. A o ane neve morčha [thaj gija solduj ka arakhdon]. 39 Isus sastarola e Gospodese zorasa. 18 Thaj nesave Thaj khoni ko pilja i purani mol ni mandol nevi, golese manuša ande ano than e pašljimaso jekhe manuše kaj phenol: "I purani si pošukar."

savo naštine te phirol. Thaj rodije sar te anen le thaj te mučhen le anglo Isus. 19 Kana ni arakhlij kotar te anen le andre tare but manuša, uštile po čher thaj taro tavano mukhlje le sa e thanesa e pašljimaso, ko maškar anglo Isus. 20 Kana dikhlij lengo pačajipe, vaćarda lese: "Manušeja, oprostime si će grehura!" 21 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon lije ane peste te den godi: "Ko si kava savo hulil po Dol? Ko šaj oprostil e grehura sem jekh Dol?" 22 Kana o Isus haljarda so von den godi ane peste, vaćarda lende: "So den godi ane tumare ile? 23 So si poločhe, te phenol pe: 'Oprostime si čire grehura', il te phenol pe kolese savo našti phirol: 'Ušti thaj phir?' 24 Al te džanen kaj isi man, o Čavo e manušeso, vlast ki phuv te oprostiv e grehura, me ka sikavav tumende mingri zor." Tegani irisajlo premalo manuš savo naštine te phirol thaj phenda: "Tuće phenav! Ušti thaj le čiro than e pašljimaso thaj dža čhere." 25 Sigate kova manuš uštito angle lende thaj lija piro than e pašljimaso thaj đelo pese čhere hvalindoj e Devle. 26 Savore sesa zadivime thaj hvalisade e Devle. Pherdile dar thaj vaćarde: "Baro čudo dikhlij adive!" 27 Pale gova iklilo o Isus thaj dikhlij e carinco savo akhardola Levi sar bešol ki carina thaj vaćarda lese: "Av pale mande." 28 Thaj o Levi uštito, ačhada sa gothe thaj đelo pale leste. 29 O Levi čerda e Isusese ane piro čher baro xape. Sesa gothe but carincura thaj avera manuša save bešle lesa ko astali. 30 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon lije te bunin pe vaćarindoj e Isusese sikadende: "Sose xan thaj pijen e carincurencar thaj e grešnikurencar?" 31 O Isus vaćarda lende: "Ni trubul e sastende doktora, nego e nasvalende. 32 Me ni aviljem te akharav ko pokajipe e pravednikuren, nego e grešnikuren." 33 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon pučlje e Isuse: "Sose e Jovanese sikade postin thaj molin pe

6 Ke jekh savato o Isus nakhlo maškar o điv. Lese sikade lije o điv, morde vastencar thaj xalje. 2 Nesave fariseja pučlje: "Sose čeren kova so ni trubul ko savato pale Mojsijaso zakon?" 3 O Isus vaćarda lende: "Ni li čitisanđenano Sveti lil so čerda o David kana bokhajlo vov thaj i kola so sesa lesa? 4 Dija ano čher e Devleso thaj lija e mangre save sesa posvetime, save šajine te xan samo e sveštenikura. O David xalja thaj dija i kolende so sesa lesa." 5 Tegani o Isus vaćarda lende: "Me, o Čavo e manušeso, sem o gospodari e savatoso." 6 Ko aver savato o Isus dija ani sinagoga thaj lija te sikavol. Gothe sasa jekh manuš kaso desno va sasa šuko. 7 E učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e fariseja dikhlij palo Isus, na li ko savato ka sastarol, te bi čerena le bande. 8 Al o Isus džanglja so von den godi thaj vaćarda e manušese kaso va sasa šuko: "Ušti thaj ačh akari ko maškar!" O manuš uštito thaj ačhilo angle lende. 9 Tegani o Isus vaćarda lende: "Te pučav tumen: Ko savato li šaj čerol pe šukar il blačhe? Te arachol pe o đžuvdipe il te mudarol pe?" 10 Thaj dikhlij savoren so sesa gothe thaj vaćarda e manušese: "Pruži čo va." I vov pružisada po va thaj leso va sastilo. 11 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon pherdile bari holi thaj lije te vaćaren jekh averese so te čeren e Isusesa. 12 Ane gola đivesa o Isus iklilo ko brego te molil pe e Devlese thaj sasa celo rat ano molipe e Devlesa. 13 Kana sasa đive, akharda pe sikaden, lendar birisada dešudujen thaj akharda len apostolura: 14 e Simone kas akharda Petar, thaj lese phrale e Andrija, e Jakove thaj e Jovane, e Filipe thaj e Vartolomeje, 15 e Mateja thaj e Toma, e Jakove e Alfejevese čhave thaj e Simone savo sasa Zilot, 16 e Juda e Jakoveso thaj e Juda e Iskariotskone, savo izdajisada le. 17 O Isus ulilo taro brego pe Dešudujencar thaj ačhilo

ko ravno than. Odori sesa but lese sikade thaj but ka aven sudime. Ma osudin thaj ni ka aven osudime. manuša andari sa i Judeja, andaro Jerusalim, andare Oprostин thaj ka avol oprostimo tumende. **38** Den thaj Tirska thaj Sidonska krajura thaj tare pašutne thana ka dol pe tumende. Pobari mera thaj popherdi ka save si pašo more. **18** Von avile te šunen le thaj te dol pe tumende ane tumare vasta. Golese kaj, save sastardon tare piro nasvalipe. Sastardile i kola save merasa merin, gaći ka iril pe tumende.” **39** Thaj o sesa mućime tare bilačhe duxura. **19** Sa e manuša Isus vaćarda lende paramič: “Šaj li o koro e kore te rodije te dolen pe po Isus, golese kaj lestar ikljola inđarol? Na li solduj ka peren ani rupa? **40** Nijekh zor thaj sastardona savore. **20** O Isus dikhlija ane pe sikado naj pobaro tare piro učitelji. Kana ka sikljl sa, sikade thaj vaćarda: “Blagoslovime sen tumen save ka avol sar piro učitelji. **41** Sose diče i treska ane sen čore, golese kaj tumaro si o Carstvo e Devleso. čire phralesi jakh, al o kaš anı ciri jakh ni diče? **42** **21** Blagoslovime sen tumen save sen akana bokhale, Sar šaj vaćare čire phralease: ‘Phrala, ačt te ikalav i golese kaj ka čaljon. Blagoslovime sen tumen save treska andari ciri jakh’, al o kaš anı ciri jakh ni diče? akana roven, golese kaj ka asan. **22** Blagoslovime Dujemujengo! Ikal angleder o kaš andari ciri jakh, pa sen kana e manuša mrzin tumen, čhuden tumen, ka diče te ikale i treska andari cire phralesi jakh.” ladžaren tumen thaj tumaro alav ni manden thaj **43** O Isus vadži vaćarda: “Golese kaj naj šukar kaš dichen tumen sar bilačhen golese so pačan ane save bijanol bilačho bijandipe, ni bilačho kaš save mande, ano Čhavo e manušeso. **23** Radujin tumen bijanol šukar bijandipe. **44** Sa e kašta pindžardon ane gova dive thaj čhelen, golese kaj bari si tumari pale lengo bijandipe. Golese kaj i smokve ni čiden pe plata ko nebo. Golese kaj gija čerde e prorokurende i tare kangre thaj ni e drakha ni čiden pe tari kupina. lende paradada. **24** Al jao tumende e barvalende, **45** E šukare manuše isi šukar ano ilo, i gija, lestar golese so već lijen tumari uteha. **25** Jao tumende ikljol šukar. Thaj bilačho manuš andare piro ilo ikalol save sen akana čale, golese so ka bokhavon. Jao bilačhipe, golese kaj andaro muj lesi ikljol kova sosa tumende save akana asan, golese so ka tugujin thaj si pherdo lesi ilo.” **46** O Isus vadži vaćarda: “Sose ka roven. **26** Jao tumende kana sa e manuša vaćaren akharen man: ‘Gospode! Gospode!', a ni čeren kova šukar tumendar, golese kaj gija i lende paradada so vaćarav tumende? **47** Ka sikavav tumende save si vaćarde Šukar tare xoxavne prorokura!” **27** O Isus dži jekh save avol ke mande thaj šunol mingre lafura vadži vaćarda: “Al tumende save šunen man, vaćarav: thaj čerol len. **48** Vov si sar manuš save čerda piro Manden tumare dušmanuren! Šukar čeren kolende čher. Pa hunda rupa thaj čalada temelji ko bar. Thaj save mrzin tumen! **28** Blagoslovin kolen save den kana avile e paja, avili i bari len pe gova čher thaj tumen armaja! Molin tumen e Devlese kolende save naštine te peravol le, golese kaj si lesi temelji ko bar. bilačhe čeren tumencar. **29** Kolese save čalavol tut pi **49** Al kova save šunda a ni čerda, si sar manuš save čham, iri thaj aver čham, kole save mandol tutar o ogrtaci, de le te lol i čo gad. **30** De svakone kova so rodol tutar, thaj te khoni khanči lija tutar, ma rode gova te iril tuće. **31** Gova so manden te čeren e manuša tumende, gova i tumen čeren lende! **32** Ako manden samo kolen save tumen manden, savi si tumari hvala? Golese so čak i e grešnikura manden kolen save len manden. **33** Thaj ako čeren šukar samo kolende save tumende čeren šukar, savi si tumari hvala? Golese so i e grešnikura čeren gija. **34** Thaj ako den zajam kolende savendar adućaren te irin o zajam, savi si tumari hvala? Golese kaj i e grešnikura e grešnikurende den zajam te len palem gaći. **35** Nego, manden tumare dušmanuren thaj čeren lende šukar! Den zajam te ni manden khanči golestar. Gija ka avol tumen bari plata thaj ka aven čhave e Najbare Devlese, golese kaj si vov šukar i e nezahvalnonende thaj e bilačhende. **36** Golese aven milosrdna sar so si tumaro Dad taro nebo milosrdno.” **37** O Isus vadži vaćarda: “Ma sudin thaj ni

7 Kana vaćarda o Isus sa kava angle manuša, delo ano foro o Kafarnaum. **2** Gothe jekhe rimske kapetano sasa jekh sluga save sasa nasvalo dži o meripe thaj kas but manglja. **3** Kana o kapetano šunda e Isusese, bičhalda leste nesave jevrejskone starešinen te molin le te avol te sastarol lese sluga. **4** Kana avile ko Isus, but molisade le vaćarindoj: “Vov zaslužil gova te čere lese, **5** golese kaj mandol amaro narodo thaj čerda amende sinagoga.” **6** Gija, o Isus delo lencar. Kana ni sesa dur taro čher, bičhalda o kapetano pe amalen te vaćaren lese: “Gospode! Ma čhuv tuće gova pharipe golesa so ka de ane mingro čher, golese kaj me naj sem dostoјno te ave tali mingri streja. **7** Golese ni mangljem te avav angle tute kaj naj sem dostoјno. Nego vaćar samo jekh lafi thaj sigate ka sastol mingro manglo sluga. **8** Golese kaj i me sem manuš tale nekaso autoritet thaj isi man tale

mande vojnikura, pa vaćarav jekhese: 'Dža', thaj vov manuša save sesa bijande tare romnja, ni sasa khoni džal. Vaćarav dujtoneše: 'Av', thaj vov avol. Vaćarav pobaro taro Jovane. Al i o emcikno ano Carstvo e mingre slugase: 'Ćer', thaj čerol gova." 9 Kana šunda Devleso pobaro si lestar." 29 Sa e manuša so šunde gova o Isus, čudisajlo thaj irisajlo e manušende save e Isuse, pa i nesave carincura, pindžarde kaj si e dele pale leste thaj vaćarda lendje: "Vaćarav tumende, Devleso sikajipe čačukano, golesa so krstisajle e njekhe Jevreje vadži ni arakhljem ano Izrael save Jovanese krstimasa. 30 Al e fariseja thaj e učitelja isi gaći pačajipe." 10 Tegani kola manuša so sesa tare Mojsijaso zakon čhudije o plan e Devleso savo bičhalde, irisajle čhere thaj arakhle e nasvale sluga sasa lendje thaj ni manglje o Jovane te krstil len. saste. 11 Na but pale gova, o Isus delo ano foro savo 31 O Isus vaćarda: "Kasa te uporediv e manušen akhardola Nain. Đele lesa lese sikade thaj pherdo tari kaja kušik save si akana džuvd? Sar kaste si manuša. 12 Kana avile pašo vudar e foroso, nesave von slična? 32 Von si sar čavore save bešen ko manuša ikalde jekhe terne čhave, savo mulo. Vov drom thaj akharen jekh avere vaćarindo: 'Bašaldam sasa jekhoro čhavo jekha dejako, savako rom mulo. tumende vesela dilič, a tumen ni čhelden! Bašaldam Pherdo manuša andaro foro džana lasa te prahon e tumende žalosna dilič, a tumen ni rujen!' 33 Golese čhave. 13 Kana dikhla la o Gospod, pelo lese žal kaj, avilo o Jovane o Krstitelj savo ni xalja mangro lače thaj vaćarda: "Ma rov!" 14 Tegani avilo paše thaj thaj ni pijola mol, a tumen vaćaren: 'O beng ane dolda pe po than kaj sasa pašjardo o mulo čhavo. E leste!' 34 Aviljem me, o Čhavo e manušeso, savo manuša save inđarena le ačhile thaj o Isus vaćarda: xav thaj pijav, a tumen vaćaren: 'Dikh, manuš xalano "Čhaveja! Tuće vaćarav, ušti!" 15 O mulo čhavo bešlo thaj mato, amal e carincureng thaj e grešnikureng!' thaj lija te vaćarol, a o Isus dija le lese daće. 16 35 Al, sa gola so prihvatisade gova sikajipe, phende Savore darajle thaj hvalisade e Devle vaćarindo: kaj si e Devleso mudrost čačukano!" 36 Jekh farisejo "Baro proroko si maškar amende!" Thaj: "O Dol avilo kaso alav sasa Simon dija vika e Isuse te avol te xal te pomognil pe manušenđel!" 17 Kava šundilo taro mangro ke leste. O Isus delo ano čher e farisejeso Isus ani sa i Judeja thaj ane sa e pašutne thana. thaj čhuta pe pašo astali. 37 Thaj dikh, ane gova foro 18 E Jovanese e Krstiteljese sikade vaćarde lese sasa i džuvli savaće džanglia pe kaj si grešnica. Voj sa kava so o Isus čerda. Tegani akharda o Jovane šunda kaj si o Isus pašo astali ano čher e farisejeso, pe duje sikaden 19 thaj bičhalda len ko Gospod te i avili andre thaj anda kučalo miris ko čaro savo pučen le: "Tu li san gova save obećisada o Dol kaj sasa taro mermerno bar. 38 Voj ačhili palo Isus thaj trubul te avol, il te adućara avere?" 20 Kana avile rojindoj, peli ke pe koča paše lese pingre thaj lija te gola duj manuša ko Isus, phende lese: "O Jovane o thovol len pe jasvencar. Tegani koslja len pe balencar, Krstitelj bičhalda amen tute te puča tut: 'Tu li san gova čumidija lese pingre thaj makhlja len e mirisesa. 39 save obećisada o Dol kaj trubul te avol, il te adućara Kana gova dikhla o farisejo savo akharda le, vaćarda avere?" 21 Ane gova sato o Isus sastarda buten taro ane peste: "Te avol kava manuš proroko, bi džanola lengo nasvalipe, tare lengo pharipe thaj tare bilačke ko si kaja džuvli savi dotaknil le. Vov bi džanola kaj si duxura thaj bute koren dija dičhipe. 22 Gija o Isus grešniča!" 40 O Isus phenda lese: "Simone! Isi man phenda e Jovanese sikadende: "Džan thaj vaćaren e khanči te vaćarav tuće." Vov vaćarda: "Učitelju, vaćar!" Jovanese so dikhlijen thaj so šunden: e kore dičhen, e 41 O Isus vaćarda: "Duj džene sesa dužna jekhe bande phiren, e gubava thodon, e kašuće šunen, e manušese. Jekh sasa dužno panšel srebrenjakura a mule ušten taro meripe thaj e čororende vaćarol pe o o dujto pinda. 42 Kana len ni sasa te irin, kova manuš Lačho Lafi. 23 Blagoslovimo si kova savo mandar ni oprostisada soldujenđe. Vaćar, tare kala duj savo ka sablaznil pe!" 24 Kana đele e Jovanese sikade, o mandol le pobut?" 43 O Simon vaćarda lese: "Pa bi Isus lija te vaćarol taro Jovane bute manušende: "So phenava kolese kas sasa pobaro dugo." A o Isus ikliljen te dičhen ki pustinja? I trska, savi bandol ki vaćarda lese: "Gija si, šukar vaćardan." 44 Tegani balval? 25 Il so ikliljen te dičhen? Manuše ane barvale irisajlo o Isus premali džuvli thaj vaćarda e Simonese: šeja urade? Na! Kola save phiraven barvale šeja ano "Dičhe li kala džuvlja? Kana me aviljem ane čiro šukaripe bešen ane carska palate. 26 Il so ikliljen te čher, ni paj ni andan te thovav me pingre, al voj pe dičhen? Proroko? Va, me phenav tumende, vov si jasvencar thoda len thaj pe balencar koslja len. 45 Ni pobut taro proroko. 27 Golese so, o Jovane si manuš čumidipe ni dijan man, al voj sar aviljem, ni ačhili te kastar si pisimo ano Svetu lili: 'Akh, me bičhalav čumidol mingre pingre. 46 Uljesa ni makhljan mingro mingre glasniko angle tute, savo ka pripremil tuće o šoro, al voj mirisesa makhlja mingre pingre. 47 Golese drom angle tute.' 28 Vaćarav tumende: maškare sa e vaćarav tuće: 'Baro manglipo sikada mande, golesa

so si laće oprostime but bare grehura. Al kase zala sojimaso. Čhuvol la ko than e svetiljkako te šaj kola oprostime, sikavol zala manglipe.” 48 A e džuvljače save den andre, dičhen o svetilo. 17 Sa so si garado vaćarda: “Oprostime si čire grehura.” 49 Tegani ane peste lije te vaćaren kola so sesa lesa pašo astali: “Ko si kava savo šaj oprostil e grehura?” 50 Al o Isus vaćarda e džuvljače: “Čiro pačajipe spasisada tut. Dža ano mir!”

8 Pale gova o Isus delo ane forura thaj ane gava.

Sikada thaj vaćarda taro Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso. Lesa đele e dešuduj sikade 2 thaj nesave džuvlja save sesa sastarde tare benga thaj taro nasvalipe: i Marija (savi akhardola Magdalena, kastar iklike efta bilačhe duxura), 3 thaj i Jovana (romni e Huzosi savo sasa upravitelji ko Irod) thaj i Suzana thaj avera but džuvlja save pomožisade pumare parencar e Isuse thaj lese sikaden. 4 Kana čidije pe but manuša tare sa e forura thaj avile pašo Isus, vov vaćarda lende paramič: 5 “Ikli o manuš savo čhudola o seme pi phuv. Thaj kana sejisada, nesavo seme pelo po drom. Gothe uštade le e manuša thaj e čirikla sa xalje le. 6 Nesavo seme pelo pe bara. Barilo thaj šućilo, golese kaj naj sasa paj ani phuv. 7 Thaj nesavo seme pelo pe kangre. O seme barilo e kangrencar thaj e kangre tasade le. 8 Thaj nesavo seme pelo pi šukar phuv. Barilo thaj anda šel droma pobut.” Kana vaćarda kava, dija vika: “Kas isi kana te šunol, nek šunol.” 9 E Isusesekade pučlje le: “Vaćar amenđe so značil kaja paramič?” 10 Vov vaćarda: “O Dol tumenđe dija te džanen o garajipe tare lesa Carstvo, al averende vaćarav ane paramiča, te pherdol okova so ačhol ano Sveti lili: ‘Ka dičhen, al ni ka shvatin; ka šunen, al ni ka haljaren.’ 11 Kaja paramič phenol kava: O seme si o Lafi e Devleso. 12 Nesave manuša si sar o drom ke savo pelo o seme. Kana šunen o Lafi e Devleso thaj avol o beng, lol o Lafi andaro lengo ilo, te ma pačan thaj te ni aven spasime. 13 Nesave manuša si sar than kaj isi bara ke savo pelo o seme. Gova si manuša save šunen thaj len o Lafi radosno, al si sar luluđa saven naj koreno. Zala vreme pačan, a kana avol o vreme tare iskušenjura, tegani prestanin te pačan. 14 Nesave manuša si sar than maškar e kangre ke savo pelo o seme. Gola si kola manuša save šunen o Lačho Lafi, al o pharipe, o barvalipe thaj o gugliple kale svetosu tasavol len thaj ni den šukar bijandipe. 15 A nesave manuša si sar šukar phuv pe savo si sejimo o seme. Gola si manuša save šunen o Lafi thaj gova Lafi ičaren ano šukar thaj iskreno ilo, sa dži kaj ni anen šukar bijandipe.” 16 “Khoni ni phabarol i svetiljka te bi ucharola la e čaresa il te bi čhuvola talo than e sojimaso. Čhuvol la ko than e svetiljkako te šaj kola save den andre, dičhen o svetilo. 17 Sa so si garado ka avol pučardo thaj so si čerdo garandoj ka ikljol ko dičhipe. 18 Golese pazin sar šunen. Golese so, kas isi, ka dol pe lese, a kas naj, ka lol pe lestar i kova zala so dol godi kaj isi le.” 19 Avile e Isusesi dej thaj lese phrala thaj naštine tare but manuša te aven dži leste. 20 Thaj khoni vaćarda e Isusese: “Čiri dej thaj čire phrala ačhen avri thaj manden te dičhen tut.” 21 Al vov vaćarda lende: “Mingri dej thaj mingre phrala si kola save šunen o Lafi e Devleso thaj ičaren le.” 22 Jekh dive o Isus phenda pe sikadene: “Te nakha ki aver rig e jezerosi.” Dije ano čamco thaj đele. 23 Thaj kana pojdisade, o Isus zasuta. Tegani uštili bari balval, o čamco lija te pherdol paj thaj arakhlije pe ano opasnost. 24 E sikade avile pašo Isus thaj lije te den vika: “Gospode! Gospode! Ka tasiva!” Vov uštilo thaj zapovedisada e balvaljače thaj e bare pajese te ačhen, thaj von ačhile thaj pale gova khanči ni šundilo. 25 A o Isus pučlja len: “Kaj tumaro pačajipe?” A e sikade darajle thaj čudisajle, pučindoj jekh averese: “Savo si kava so e balvaljende thaj e pajese zapovedil te ačhen thaj von šunen le?” 26 Tegani resle paši Gerasinsko phuv savi si ki aver rig tari Galileja. 27 Kana ikli o Isus taro čamco, avilo paše leste andaro foro jekh manuš ane kaste sesa benga. But vreme sasa nango thaj ni bešlo ano čher, nego bešlo ke limora. 28 Kana dikhija e Isuse, dija vika thaj pelo ke pe koča angle leste. Andare sa o glaso dija vika: “So mande mandar, Isuse, Čhaveja Embare Devleso? Moliv tut, ma muči man!” 29 Golese so o Isus već zapovedisada e bilačhe duxose te iklij andare kava manuš. Angleder, e manuša phandena le ane sindira thaj aračhena le. Al vov čhinola e sindira thaj o beng inđarola le ani pustinja. 30 O Isus pučlje le: “Sar si čiro alav?” Vov phenda: “Legija,” golese kaj but benga sesa ane leste. 31 Thaj e benga molisade e Isuse te ma bičhalol len ano bezdan. (Abyssos g12) 32 Paše gothar sasa jekh brego kaj sesa pherdo bale save čarona. E benga molisade e Isuse te mučhol len te džan ane gola bale. Thaj o Isus mukhlja len te džan. 33 Tegani iklike e benga andare kova manuš thaj đele ane bale. Thaj e bale lije te prasten taro brego ano jezero thaj tasile. 34 Kana e manuša save arakhlije e balen, dikhija so sasa, naše thaj đele te vaćaren tare gova ano foro thaj ane gava. 35 Tegani e manuša iklike te dičhen so sasa. Kana avile pašo Isus, arakhlije e manuše kastar iklike e benga, sar bešol urado paše Isusesekade pingre thaj si godaver. Thaj von darajle. 36 Kola save gova dikhija, vaćarde averenđe sar o Isus sastarda e manuše ane

kaste sesa e benga. 37 Tegani sa e manuša tari taro nasvalipe. 2 Bičhalda len te propovedin taro Gerasinsko phuv molisade e Isuse te džal lendar, Carstvo e Devleso thaj te sastaren e nasvalen. 3 golese kaj but darajle. O Isus dija ano čamco thaj Vaćarda lende: "Khanči ma len dromese: ni rovli, irisajlo palal ani Galileja. 38 O manuš kastar o Isus ni trasta, ni mangro, ni pare thaj te ma avol tumen ikalda e benden molisada e Isuse te džal lesa, al o po duj gada. 4 Kana džan ane nesavo čher, bešen Isus bičhalda le pestar vaćarindoj: 39 "Iri tut ane čiro gothe, dži kaj ni ka džan ane aver than. 5 Te ni čher thaj vačar sa so čerda tuće o Dol." Gija o manuš manglje tumen ane nesavo foro, ikljen gothar thaj delo thaj vaćarda maškaro sa o foro so čerda lese o tresin o praho tare tumare pingre sar svedočanstvo Isus. 40 Kana irisajlo o Isus tari aver rig e jezerosi, protiv lende." 6 E sikade đele thaj phirde taro gav dži e manuša sesa baxtale kana dikhle le, golese kaj ko gav. Propovedisade o Lačho Lafi thaj sastarde savore adučarde le. 41 Thaj dikh, jekh manuš kasos e manušen ke sa e thana. 7 Kana o Irod, o vladari alav sasa Jair, starešina e sinagogako, avilo thaj pelo e Galilejako, šunda tare sa so sasa, sasa zbumimo ke koča anglo Isus thaj molisada le te avol ane lesogolese kaj nesave vaćarde kaj o Jovane o Krstitelj čher, 42 golese kaj sasa le jekhori čhej tare dešuduj uštito tare mule. 8 Thaj avera vaćarde kaj ki phuv berš thaj voj sasa dži o meripe. Kana pojdisada o Isus sikadiło o Ilija, a nesave vaćarde kaj uštito tare mule e Jairesa ane leso čher, cícidije le e manuša. 43 Thaj nesavo proroko taro purano vreme. 9 Thaj vaćarda o maškare manuša sasa jekh nasvali džuvli tare rateso Irod: "E Jovaneso šoro me čhindem. Savo si akana thavdipe već dešuduj berš. I džuvli sa piro barvalipe kava kastar gasave čudura šunav?" Thaj manglja so sasa la, dija ke lekara, al nijekh naštine te sastarol te dičhol e Isuse. 10 Kana irisajlo e apostolura, la. 44 Voj avili od palal e Isusesse thaj dolda le taro vaćarde e Isusesse sa so čerde. O Isus tegani indarda teluno kotor taro fostano thaj tare jekh drom ačhilo e sikaden pesa thaj katane đele pašo foro savo lako ratvalipe. 45 O Isus pučja: "Ko dolda pe gova pe akhardol Vitsaida te šaj aven korkore. 11 Al but mande?" Dži jekh lendar phende kaj naj von, vaćarda manuša šunde kaj đelo o Isus, thaj lije te džan pale o Petar [thaj kola save sesa lesa]: "Gospode! But leste. O Isus primisada len thaj lija te propovedil lende manuša si paše tute thaj cíciden tut [a tu puče: 'Ko taro Carstvo e Devleso thaj sastarda kolen saven dolda pe gova pe mande?']". 46 Al o Isus vaćarda: trubuja sastipe. 12 Kana lija o dive te načhol, avile e "Khoni dolda pe pe mande, golese kaj osetisadem dešuduj apostolura pašo Isus thaj vaćarde: "Mukh e zor kaj ikili mandar." 47 Kana dikhlija i džuvli kaj našti manušen. Nek džan ane pašutne gava thaj ane thana garadol, avili darandoj, peli ke pe koča angle leste kaj šaj te aračhen khanči xamase thaj kaj šaj te soven, thaj vaćarda angle sa e manuša sose dolda pe pe golese kaj sam ko than kaj naj khanči." 13 O Isus leste thaj sar tare jekh drom sastili. 48 O Isus vaćarda vaćarda lende: "Den len tumen te xan!" Von vaćarde: laće: "Mingri čhej! Čiro pačajipe sastarda tut. Dža "Amen isi samo pandž mangre thaj duj mačhe. Amen ano mir!" 49 Dok o Isus vaćarda e džuvlijače, avilo li te dža te cína sa kale manušende te xan?" 14 Gothe jekh andaro čher e Jaireso, e šorutno e sinagogako, sesa paše pandž milje murša. Tegani o Isus vaćarda thaj vaćarda lese: "Jaire, muli čiri čhej. Ma muči e pe sikadendje: "Čhuven len te bešen ane kupe po učitelje." 50 Kana Šunda gova o Isus, vaćarda lese: pinda džene." 15 E sikade čerde gija thaj bešljarde "Ma dara! Samo pača thaj voj ka uštoli." 51 Kana o len savoren. 16 O Isus lija gola pandž mangre thaj Isus avilo ano čher, ni dija khoni te džal andre, sem o gole duje mačhen, dikhlija ano nebo thaj zahvalisada Petar, o Jovane thaj o Jakov, e čhejorako dad thaj i e Devleso. Phaglia e mangre thaj e mačhen thaj dija dej. 52 Savore ruje thaj tugujisade andaro vođi pale len ke sikade te den e manušen. 17 Savore xalje late thaj o Isus vaćarda: "Ma roven. Ni muli, nego thaj čalile. Pale gova čidije dešuduj korpe kolestar sovol." 53 Al von asaje e Isusesse golese kaj džanglje so ačhilo so xalje e manuša. 18 Jekh dive o Isus so muli. 54 Vov dolda e čhejora taro va thaj dija vika molisajlo korkoro thaj lesa sesa lese dešuduj sikade. vaćarindoj: "Čhejorije, uštli!" 55 Tare jekh drom irisajlo Vov pučja len: "So vaćaren e manuša, ko sem me?" lako duxo thaj voj sigate uštli. O Isus naredisada 19 E sikade vaćarde lese: "Nesave manuša vaćaren lende te den la te xal. 56 Thaj lako dad thaj lači dej kaj san o Jovane o Krstitelj, a avera kaj san o Ilija o sesa začudime. Al vov zapovedisada lende khanikase proroko, a nesave vaćaren kaj san jekh tare purane prorokura savo uštito tare mule." 20 O Isus pučja len: "A tumen, so phenen, ko sem me?" O Petar vaćarda: "Tu san o Hrist, bičhaldo taro Dol." 21 O Isus zurale naredisada e sikadendje te ma vaćaren khanikase

9 O Isus dija vika e dešuduje apostoluren thaj dija len zor thaj vlast pe sa e benga thaj te sastaren

kaj si vov o Hrist. 22 Thaj phenda: "Me, o Čhavo e bilačhe duxose te ikljol lestar, sastarda e čhave thaj manušeso, trubul te avav but mučimo. E starešine, dija le lese dadeso. 43 Savore divisajle so dikhlije e e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso Devleso baro zuralipe. Savore divisajle sa kolese so zakon ka čhuden man. Ka avav mudardo, al me trito o Isus čerola. Tegani o Isus vaćarda pe sikadene: 44 đive ka uštav tare mule." 23 Tegani o Isus savorenđe "Šukar šunen kala lafura: Me, o Čhavo e manušeso, vaćarda: "Ko mandol te džal pale mande, nek ačhavol trubul te avav dindo ane vasta e manušende." 45 Al e korkoro pes thaj nek lol piro krsto svako đive thaj nek sikade ni haljarde kala lafura, golese kaj sasa lendar džal pale mande. 24 Golese ko mandol piro džuvdipe garado te našti haljaren. Thaj darajle te pučen le kale te aračhol, ka hasarol le, al ko hasarol piro džuvdipe lafese. 46 E sikade lije te vaćaren maškar pumende baše mande, ka araćhol le. 25 Savo šukaripe ka avol ko si lendar embargo. 47 Al o Isus džanglia so si ane e manuše ako sa o sveto dobil, al pes hasarol il lende ile. Lija e čhavore čhuta le paše peste, 48 upropastil pes? 26 Golese, ko ladžal mandar thaj tare thaj vaćarda lende: "Savo primil kale čhavore ane mingre lafura, lestar i me, o Čhavo e manušeso, ka mingro alav, man primil. Thaj ko man primil, primil e ladžav kana ka avav ane mingri slava thaj ane slava Devle savo bičhaldia man. Golese kaj, ko si maškare mingre Dadesi thaj e svetone andelurendi. 27 Čače tumende emcikno, vov si embargo." 49 Tegani vaćarda vaćarav tumende, nesave tumendar save sen kate ni o Jovane e Isuseso: "Gospode! Dikhlijam jekhe sar ka meren dok ni dichen o Carstvo e Devleso." 28 cire alavesa tradol e benđen. Amen vaćardam lese te Kana nakhle ohto đive pale gova, o Isus lija e Petre, ma čerol gova, golese kaj ni džal amencar pale tute." e Jovane thaj e Jakove thaj iklilo ko brego te molil 50 Al o Isus vaćarda lese: "Mučhen le, golese kaj pe e Devlese. 29 Kana molisajlo, lesu muj čerdilo ko naj protiv tumende, tumencar si." 51 Kana sesa averčhande thaj lese šeja čerdile parne thaj sjajna. 30 paše e divesa te avol o Isus vazdimo ko nebo, zurale Thaj dikh, tari jekh drom iklile duj manuša thaj lije te odlučisada te džal ano Jerusalim. 52 Thaj bičhaldia vaćaren e Isusesa. Gova sesa o Mojsije thaj o Ilija. 31 glasnikuren angle peste thaj von đele thaj dije ano Sikadile ane slava thaj vaćarde tare lesu meripe savo gav ani Samarija te lačharen lese kaj te sovol. 53 Al e trubuja te avol ano Jerusalim. 32 O Petar thaj kala so manuša ni mangije le gothe, golese kaj džanglijie kaj sesa lesa, zasute thaj kana džungadile dikhlije e Isuse mandol te džal ano Jerusalim. 54 Kana dikhlije gova ani slava thaj duje manušen sar lesa ačhen. 33 Kana lese sikade o Jakov thaj o Jovane, pučlje e Isuseso: lije o Mojsije thaj o Ilija te crden pe taro Isus, o Petar "Gospode! Mande li te phena te uljoi i jag taro nebo phenda e Isuseso: "Gospode! Šukar kaj sam kate. Te thaj te phabarov len [sar so gova čerda o Ilija?]" 55 Al čera trin senice: Jekh tuće, jekh e Mojsijase thaj jekh o Isus irisajlo thaj dija vika pe lende. [Phenda: "Ni e Ilijase." Ni džanglia so te vaćarol. 34 A dok vov gova džamen tare savo duxo sen. 56 Golese kaj me, o vaćarda, avilo o oblako savo učharda len. Thaj von, Čhavo e manušeso, ni aviljem te uništiv e manušengo kana učharda len o oblako, darajle. 35 Thaj šunde džuvdipe, nego te spasiv."] Thaj đele ane aver gav. glaso andare kova oblako vaćarindoj: "Kava si mingro 57 Sar đele dromesa, nesave manuš vaćarda e Isuseso: manglo čhavo save me birisadem. Le šunen!" 36 Pale "Me ka džav tusa kaj tu dža." 58 Al o Isus phenda gova so šundilo o glaso, e sikade dikhlije samo e lese: "E lisicen isi jazbina thaj e čirikljen isi gnezdura, Isuse korkore. Thaj von khanči ni vaćarde khanikase al me, o Čhavo e manušeso, naj man kaj mingro šoro tare gova so dikhlije. 37 Theara đive kana o Isus thaj te pašljarav." 59 A o Isus avere manušese vaćarda: lese sikade ulile taro brego, but manuša avile ko "Phir pale mande." A kova manuš phenda: "Gospode! Isus. 38 Thaj dikh, tare but manuša akharda le jekh: Mukh man angleder te džav te prahov mingre dade." "Učitelju! Moliv tut, dikh pe mingro čhavo golese kaj si 60 Al o Isus vaćarda lese: "Ačhav e mule, nek prahon jekhoro." 39 O bilačho duxo dolol le thaj tari jekh drom pe mulen. Al tu dža thaj propovedi taro Carstvo e lol te dol vika thaj čhudol le ane grčura tare savi ikljol Devleso." 61 A aver manuš vaćarda: "Gospode! Me i spuma taro lesu muj thaj o duxo ni ačhavol le thaj ka džav pale tute, al mukh man te džav te oprostiv sa malaksil le. 40 "Molisadem cire sikaden te ikalen man mingre čherutnencar." 62 A o Isus phenda lese: e bilačhe duxo, al von naštine." 41 O Isus vaćarda "Kova savo čhuvol piro va ko plugo te oril a dičhol lende: "O, bipačaće thaj rumime potomkura! Vadži palal, naj pogodno pašo Carstvo e Devleso."

10 Pale gova odredisada o Gospod avere eftavardeš thaj duje sikaden thaj bičhaldia len po duj te džan angle leste ane sa e forura thaj ane

thana kaj manglia te džal. 2 O Isus vaćarda lende: "O gova čiri volja." 22 Thaj vaćarda o Isus kolende so čidipe si baro a e bućarne si zala. Golese, molin e sesa gothe: "Sa mande dija mingro Dad thaj khoni gospodare taro čidipe te bičhalol e bućarnen ke piro ni džanol ko si o Čavo, sem o Dad, thaj khoni ni čidipe. 3 Džan! Akh, bičhalav tumen sar terne bakren džanol ko si o Dad, sem o Čavo thaj kola kase o maškare ruva. 4 Ma indjaren kese parencar, ni traste, Čavo mandol te sikavol le." 23 Pale gova irisajlo pe ni sandale. Thaj dok phiren ma ačhen te vaćaren ko sikadende thaj samo lende vaćarda: "Blagoslovime drom khanikasa te ma hasaren tumaro vreme. 5 Kana si e jakha save dičhen kova so tumen dičhen. 24 ka den ane nesavo čher, angleder vaćaren: 'Mir kale Golese kaj, vaćarav tumende kaj but prorokura thaj čhereste.' 6 Te gothe bešlo o manuš savo mandol o carura manglie te dičhen kova so tumen dičhen, mir, tumaro mir ka avol pe lende. Te ni manglia o mir, al ni dikhlije, thaj manglie te šunen kova so tumen tumaro mir ka iril pe tumende. 7 Kana ka džan ane šunen, al ni šunde." 25 Tegani uštilo jekh tare učitelja nesavo čher, ma džan tare gova čher ke aver. Ačhen tare Mojsijaso zakon te iskušil e Isuse thaj pučlja le: ke gova čher thaj xan thaj pijen so isi len, golese kaj "Učitelju! So trubul te čerav te dobiv o džuvdipe bizo o bućarno dostoјno si pe plataće. 8 Kana ka den ane meripe?" (aiōnios g166) 26 O Isus phenda lese: "So si nesavo foro thaj gothe ka primin tumen, xan so anen pisimo ane Mojsijaso zakon? Sar tu gova haljare?" 27 angle tumende. 9 Sastaren e nasvalen save si gothe, Vov phenda e Isusese: "Mang e Gospod čire Devle thaj vaćaren lende: 'O Carstvo e Devleso avilo paše sa čire ilesa, sa čire dušasa, sa čire zorasa thaj sa tumende.' 10 Al kana ka džan ano nesavo foro thaj čire gođasa," thaj: "Mang čire pašutne sar korkore ni ka primin tumen gothe, ikljen ke lengo drom thaj tut." 28 O Isus vaćarda lese: "Šukar vaćardan. Čer vaćaren: 11 'Thaj o praho tare tumaro foro savo si pe gova thaj ka živi!' 29 Al kova učitelji e zakoneso amare pingre, amen kosa, sar svedočanstvo protiv manglia te opravdil pe, pa pučlja e Isuse: "Ko si lende. Al te džanen kaj paše avilo tumende o Carstvo mangro pašutno?" 30 Pe gova o Isus lija te vaćarol e Devleso." 12 Vaćarav tumende kaj e manušende kava: "Jekh manuš đelo taro Jerusalim ano Jerihon tari Sodoma ka avol poloče ko dive e Sudoso, nego manušalen taro Horazin! Pharo tumende, manušalen Slučajno gole dromesa nakhlo nesavo svešteniku. tari Vitsaida! Golese kaj, te bi čerdona ano foro Tir Kana dikhlija le, crdija pe lestar ki aver rig thaj nakhlo. thaj ano foro Sidon e čudura save čerdile tumende, 32 Gija i nesavo levito: kana avilo ke gova than thaj dumutane bi pokajina pe thaj bi bešena urade ano dikhlija le thaj nakhlo ki aver rig. 33 Tegani paše leste dorikalо čaršafi thaj ano praho. 14 Al e manušende avilo i nesavo Samarijanco savo đelo gole dromesa. taro Tir thaj e manušende taro Sidon ka avol poloče Thaj kana dikhlija le, pa pelo lese žal. 34 Avilo, koslja ko sudo, nego so ka avol tumende. 15 A tumen e manušese rane uljesa thaj moljasa thaj paćarda manušalen taro Kafarnaum! Dži o nebo li ka ušten? len. Pale gova čhuta le ke piro her thaj indjarda le Dži o than kaj si e mule ka peren!" (Hadēs g86) 16 ani mehana thaj dikhlija pe leste. 35 Theara dive o Tegani vaćarda o Isus pe sikadende: "Ko tumen Samarijanco ikalda duj srebrenjakura, dija ko manuš šunol, man šunol. Ko tumen čhudol, man čhudol. Ko kasi sasa i mehana thaj phenda lese: 'Dikh pe leste. čhudol man, čhudol e Devle savo bičhalda man.' 17 Te trošisadan pobut, me ka počinav kana ka irima." Kana irisajlo kola eftavardeš thaj duj sikade, radosno 36 Tegani o Isus pučlja: "So misli akana? Ko tare kala vaćarde e Isusese: "Gospode, e benga pokorisajle trin džene sikadijo sar pašutno kole manušese save amende ke čiro alav." 18 Vov phenda lende: "Me dolde e čora?" 37 A o učitelji e zakoneso phenda lese: dikhlijem e Satana sar pelo taro nebo sar munja. "Kova savo sikada milosrde." Tegani o Isus vaćarda 19 Akh, dijem tumen zor te ačhen pe sapa thaj pe lese: "Dža thaj i tu čer gija." 38 Kana o Isus thaj lese škorpije thaj pe sa o vlast e dušmaneso. Khanči ni ka sikade đele premalo Jerusalim, avile ane jekh gav. avol tumende. 20 Al tumen ma aven radosna paše Gothe živisada jekh džuvli savi akhardola Marta, thaj gova so e duxura pokorin pe tumende, nego aven voj primisada len ane piro čher. 39 La sasa phen savi radosna golese so si tumare alava pisime ko lil e akhardola Marija. Voj bešli paše pingre e Isusese thaj Devleso ano nebo." 21 Ane gova sato o Isus perdilo Šunda leso sikajipe. 40 Al i Marta dikhlija pobut ani radost ano Sveto Duxo thaj phenda: "Hvaliv tut, bući thaj sar emlače te služil e Isuse. Avili pašo Isus Dade, Gospode e neboso thaj e phuvako, so garadan thaj pučlja le: "Gospode! Šukar li si kava so mingri gova tare džangle thaj tare razumna a sikadan gova phen ačhada man korkora te služiv tut? Vaćar laće te kolende save si sar čhavore. Va, Dade, golese kaj si pomožil man." 41 O Gospod phenda laće: "Marto,

Marto! Sikiri tut thaj trudi tut paše but buća. **42** A me e Devlese zorasa tradav e bendeñ, onda avilo samo jekh trubul. I Marija čiri phen birisada kova so si tumende o Carstvo e Devleso.” **21** O Isus vaćarda: pošukar, thaj gova ni ka lol pe latar.”

11 Jekh dīve o Isus molisajlo ane jekh than. Kana ačhilo e molitvasa, jekh tare lese sikade vaćarda lese: “Gospode, sīkav amen te moli amen, sar so o Jovane o Krstitelj sikada pe sikaden.” **2** O Isus vaćarda lende: “Kana molin tumen, vaćaren: ‘Dade [amareja ko nebo], te svetil pe čiro alav! Te avol čiro carstvo. [Te avol čiro manglipe ki phuv sar ko nebo.]’ **3** Xamase so trubul amen de amen svako dīve. **4** Oprosti amare grehura, sar so i amen oprosti kolende so čeren grehura premal amende! [Thaj ikal amen taro bilačipe].” **5** Pale gova o Isus vaćarda: “Den godi sar bi avola kana bi khoni tumendar džala ke piro amal ki opaš i rat te rodol mangro lestar vaćarindoj: ‘Amala, de man trin mangre, pa ka irivlen tuće. **6** Golese kaj avilo ke mande taro drom mingro amal thaj naj so te čhuvar angle leste.’ **7** A vov andral te phenol: ‘Ačhav man ko miro! Mingro vudar si phanglo thaj mingre čhave si mancar ano than e pašljimaso thaj našti uštav te dav tut!’ **8** Vaćarav tumende: te ni uštito golese kaj si lesi amal, ka uštoli te dol le golese so si uporno thaj ka dol le kobor trubul le. **9** Golese vaćarav tumende: Manden thaj ka dol pe tumende! Roden thaj ka aračhen! Maren thaj ka putavol tumende! **10** Golese kaj dži jekh savo mandol, dol pe lese; thaj kova savo rodol, aračhol; thaj savo marol, putardol lese. **11** Savo dad tumendar, kana bi o čhavo rodola [mangro, vov bi dola le bar? Il bi rodol] mačhe, vov bi dola le sape? **12** Il te manglija angro, te dol le škorpija? **13** Kana tumen, bišukar manuša, džanen šukar buća te den tumare čhaven, kobor pobut tumaro Dad taro nebo ka dol Svetu Duxo kolende save molin le?” **14** Jekh drom o Isus tradija e bende taro manuš savo naštine te vaćarol. Kana iklilo o beng, kova manuš lija te vaćarol thaj e manuša sesa zadivime. **15** Al nesave lendar vaćarde: “Vov tradol e bendeñ e Veelzevulese zorasa, savo si o šorutno e bendengo.” **16** A avera iskušisade e Isuse gija so rodije znako te dičhen dal si bičhaldo taro Dol. **17** Al o Isus džanglia so den godi thaj phenda lende: “Dži jekh carstvo savo si ulado, ka properol thaj čher ane savo naj sloga, ka properol. **18** Gija, te avol o Satana ulado ane peste, sar šaj te ačhol lesi carstvo? Me phenav kava golese so vaćaren kaj me tradav e bendeñ e Veelzevulese zorasa. **19** Al te me e Veelzevulese zorasa tradav e bendeñ, save zorasa traden len tumare sikade? Golese von korkore ka dokažin tumende kaj sen bande. **20** Al te

“Kana o zuralo manuš savo naoružil pe, aračhol piro čher, lesi barvalipe si šukar arakhado. **22** Al kana avol pozuralo lestar thaj pobedil le, ka lol sa lesi oružje ane savo pačaja thaj ka ulavol pirencar gova so lija tare kova manuš. **23** Ko naj mancar, protiv mande si thaj ko mancar ni čidol, vov onda čhorol.” **24** “Kana o bilačo duxo ikljol andaro manuš, džal ke šuće phuva te rodol than kaj šaj odmoril pe. Kana ni aračhol gasavo than, vaćarol: ‘Ka irima ano čher kotar ikliljem.’ **25** Kana ka iril pe, aračhol gova čher šulado thaj lačhardo andral. **26** Tegani džal thaj aračhol efta avere duxuren, pobilačhe pestar, thaj katane aven andre thaj bešen gothe. Thaj ko kraj avol e manušese pobilačhe nego angleder.” **27** Kana gova vaćarda o Isus, jekh džuvli tare manuša dija vika zurale vaćarindoj: “Blagoslovimi i džuvli savi indarda tut ane piro vođi thaj dija tut čući!” **28** Al o Isus phenda: “Vadži po blagoslovime si kola save šunen o Lafi e Devleso thaj čeren le.” **29** Sar e manuša lije pobut te čiden pe, o Isus lija te vaćarol lende: “Kaja generacija si bilačhi. Rodol znako thaj ni ka dol pe aver znako samo o znako savo sasa e prorokose e Jonase. **30** Golese kaj, sar so o Jona sasa znako e manušendje save živisade ano foro Niniva, gija i me, o Čhave e manušeso, ka avav znako e manušendje tari kaja generacija. **31** Ko dīve taro baro sudo e Devleso i carica so angleder vladisada e južnone phuvasa, ka uštoli thaj ka osudil e manušen tari kaja generacija, golese kaj avili tare empalune phuva te šunol e Solomoneso mudrost. Al akh, kate si khoni pobaro taro Solomon, a tumen ni manden te šunen le. **32** Ko dīve taro baro sudo e Devleso e manuša so bešle ano purano foro Niniva, ka ušten i ka osudin e manušen tari kaja generacija, golese kaj kajisajle kana o Jona propovedisada lende. Al akh, kate si khoni pobaro taro Jona, a tumen ni pokajisaljen!” **33** “Khoni ni phabarol i svetlijka pa te čhuvol la talo garado than il talo čaro, nego čhuvol la ko than e svetlijkako te šaj dičhen o svetlost kola so den ano čher. **34** Čiri jakh si sar svetlijka e telose. Ako gija čiri jakh si sasti, sa čiro telo ka avol osvetlimo. Ako si čiri jakh bilačhi, čiro telo ka avol ani tama. **35** Golese vodi redo gova svetlost ma te avol ane tute i tama. **36** Golese, te si sa čiro telo osvetlimo thaj naj nisavo kotor ani tama, tegani sa čiro džuvdipe ka avol osvetlimo sar kana i svetlijka osvetlil tut pe svetlosa.” **37** Kana o Isus vadži vaćarola, jekh tare fariseja akharda le te xal mangro ke leste. O Isus đelo ke leste thaj bešlo ko astali. **38** Al o farisejo čudisajlo kana dikhlija so o Isus

angleder ni thoda pe vasta anglo xape. 39 Tegani lese khanči so ni ka šundol angle savorende. 3 Golese so o Gospod o Isus vaćarda: "Čače, tumen e fariseja si vaćardo ano mrako, ka šundol ko svetlo. Thaj sa thoven od avral o tahtaj thaj o čaro, al andral tumen so vaćarden čorale ko kan ane phangle sobe, tare sen pherde pohlepa thaj bilačipe. 40 Bigođaće! Naj krovura ka šundol!" 4 "Al vaćarav tumende, amalalen, li o Dol kova savo čerda e manuše od andral thaj ma daran tare kola so šaj mudaren o telo, golestар od avral? 41 Nego, den so si andral sar milostinja khanči aver naštī čeren tumende! 5 Ka vaćarav thaj sa ka avol tumende thodo. 42 Pharo tumende tumende kastar te daran. Daran taro Dol savo šaj e farisejende so den dešto kotor tari nana, tari ruta mudarol thaj isi le zor te čhudol ani jag savi ni ačhol. thaj taro sa o povrće, al ni marin te čeren averende li bićindon pandž čiriklja paše duj pare? Thaj ni jekha te den dešto kotor, al ni trubun te ačhaven e považna ni zabistrol o Dol. 7 A tumende i tumare bala ko šoro buća. 43 Pharo tumende e farisejende! Golese so si đinde. Golese ma daran! Tumen sen povredna tare volin te bešen ke anglune thana ane sinagoge thaj pherdo čiriklja." 8 "Gija vaćarav tumende: Dži jekh ko kana dičhen tumen e manuša, pherde poštujipe anglo manuša priznajil kaj pripadil mande, le i me, premal tumende, te pozdravin tumen ke trgura. 44 o Čavo e manušeso, ka priznajiv angle anđelura. Pharo tumende [učiteljuralen tare Mojsijaso zakon 9 Al ko man čhudol angle manuša, lestar i me ka thaj farisejonalen, dujemujendel!] Tumen sen sar e odrekniv man angle Devlese anđelura. 10 Dži jekh ko neprimetna limora pe save e manuša uštaven a ni vaćarol nesavo lafi protiv mande, protiv o Čavo e džanen kaj uštaven len." 45 Tegani phenda e Isusese manušeso, lese ka avol oprostimo. Al kova ko vaćarol nesavo učitelji tare Mojsijaso zakon: "Učitelju, kana bilačhe taro Svetu Duxo, lese ni ka avol oprostimo. kava phene, ladžare i amen!" 46 O Isus phenda lese: 11 Kana ka anen tumen anglo sudo ke sinagoge thaj "Pharo i tumende, učiteljuralen tare Mojsijaso zakon! angle šorutne thaj anglo vlast, ma daran sar ka branin Golese so čhoven pe manuša pharipe savo si but tumen thaj so ka vaćaren. 12 Golese kaj o Svetu pharo inđarimase, a ni tumare najesa ni manden Duxo ka sikavol tumen ane gova sato so trubul te te crden te pomožin nekase. 47 Pharo tumende! vaćaren." 13 Tegani vaćarda khoni tare manuša e Golese so čeren limora e prorokurende, saven tumare Isusese: "Učitelju, vaćar mingre phralese te ulavol paradada mudarde. 48 Golesa sikaven kaj odobrin mancar kova so ačhada amendje amaro dad." 14 gova so čerde tumare paradada: von mudarde len, O Isus phenda lese: "Manušea, ko man čhuta te a tumen vazden lende limora. 49 Golese o Dol avav sudija il delioc pe tumende?" 15 Thaj vaćarda ane lesu mudrost vaćarda tumendar: 'Ka bičhalav savorende o Isus: "Dičhen thaj aračhen tumen tari lende prorokuren thaj apostoluren. Nesaven lendar pohlepa! I sa gaći barvalipe te avol manuše, lesu ka mudaren, a e dujtonen ka progonin.' 50 Golese, džuvdipe ni avol golestар so isi le." 16 Pale gova o e manuša tari kaja generacija ka aven kaznime za Isus vaćarda lende kava paramič: "Nesave barvale ko rat savo thavdija tare sa e prorokura taro čerdipe manušesi phuv bijanda but bijandipe. 17 Dija godi e svetoso, 51 taro Aveljeso rat dži e Zaharijaso rat, ane peste vaćarindoj: 'So ka čerav? Naj ane soste savo sasa mudardo maškarо žrtveniku thaj o sveto te čidav e milajeso čidipe.' 18 Thaj vaćarda: 'Kava than e Hrameso. Va, phenav tumende, ka rodol pe ka čerav! Ka perav mingre thana taro dživ thaj ka tari tumari generacija. 52 Pharo tumende učiteljuralen čerav len pobare thaj gothe ka čidav mingro dživ thaj tare Mojsijaso zakon! Golese so garaden o ključo taro sa so isi man. 19 Tegani ka vaćarav korkoro mande: džanglipe. Korkore ni den andre, a tumen ni mukhljen Isi tut baro barvalipe bute beršenđe. Ka odmori tut, kolen save manglje te den andre." 53 Kana o Isus ka xa, ka piće thaj ka veseli tut!' 20 Al o Dol lese iklilo gothar, e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e vaćarda: 'Bigođaleja! Vadži kaja rat ka lol pe čiri duša fariseja lije ane bari holi te protivin pe thaj te pučen le tatar. Thaj kase ka ačhol sa gova so steknisadan?' 21 tare but buća. 54 Dikhlije te dolen le ane zamka lese Gija si kolesa savo čidol pese barvalipe ki phuv, a ni lafurencar. 22 Tegani o Isus pe sikadende phenda: "Golese vaćarav

12 Kana čidije pe but milja manuša gaći kaj lije te uštaven jekh avere, o Isus angleder lije te vaćarol pe sikadende: "Aračhen tumen taro kvasaco e farisejengo, so si dujemujengo. 2 Golese kaj naj garado khanči so ni ka pučardol, thaj naj učhardo

tumende: Ma daran za ko tumaro džuvdipe dal ka avol tumen so te xan, ni tumare telose so ka uraven! 23 Golese kaj si o džuvdipe pobut taro xape thaj tumaro telo pobut taro urajipe. 24 Dičhen e gavranuren! Sar ni sejin, ni čiden, naj len ni podrumo ni kaj čhoven o dživ,

thaj o Dol parvarol len. A kober sen tumen povredna pačan ano Dol. 47 A kova sluga savo džanglja so tare čirklja? 25 Šaj li khoni tumendar golesa so brinil leso gospodari mandol thaj naj spremno thaj ni čerda pe te baravol piro džuvdipe paše jekh dive? 26 Kana pale leso manglipe ka avol but mardo. 48 A okova našti ni gova zala te čeren, sose brinin tumen za ko sa sluga savo ni džanglja e gospodaresi volja, a čerda aver? 27 Dičhen e luludža ki livada sar baron! Ni čeren khanči sose ka avol mardo, ka marolpe zala. Kase bući, ni suven pese šeja, a me vačarav tumende kaj ni dija pe but, but ka rodol pe lestar. Kase poverimo but, o caro o Solomon ane pe barvale šeja ni sasa urado po but ka rodol pe lestar.” 49 Thaj o Isus vaćarda: sar jekh lendar. 28 Te o Dol e čara gija uravol ko polje, “Me aviljem te čhudav i jag e sudosi ki phuv. O, sar bi savi si adive thaj theara čhudol pe ani jag, dal ni ka mangava te avol već phabardi! 50 Al me trubul te brinil pe tumende vadži pobut? Sose gači zala pačan? krstima mučimasa thaj but mande pharo sa dok ni 29 Golese, ma brinin tumen isi li tumen so te xan il so čerdol gova! 51 Dal den godi kaj me aviljem te anav te pijen. Ma daran! 30 Gija čeren ke kava sveto e mir ki phuv? Na, me aviljem te anav ulaipe maškare manuša save ni džanen e Devlese. Tumaro Dad ano manuša. 52 Golese od akana ka aven ulade e pandž nebo džanol kaj sa gova trubul tumende. 31 Nego čherutne: trin manuša ka aven ke mingri rig, a duj ka roden o Carstvo e Devleso thaj aver ka dodol pe aven protiv gola trin. 53 Ka uštol o dad protiv o čhavo tumende. 32 Ma daran, mingre cikne bakre! Tumaro thaj o čhavo protiv o dad, i dej protiv i čhej thaj i čhej Dad manglia te dol tumen te aven ano Carstvo. 33 protiv i dej, i sasuj protiv i bori thaj i bori protiv piri Bičinen so isi tumen thaj den e čororenđe! Čeren sasuj.” 54 Thaj o Isus vaćarda e manušendje: “Kana tumende traste za ke pare save ni phuravon thaj dičhen kaj e kale oblakura čiden pe nakaro zapad barvalipe ko nebo savo ni ka ciknjol. Khoni našti te tumen phenen: ‘Ka dolpese bršnd’, thaj gija avol. 55 avol odori te čorol tumaro barvalipe thaj ni jekh moljco Kana dičhen taro jug phurdol, vaćaren: ‘Ka avol tatipe’ ni ka xal le. 34 Golese, kaj si tumaro barvalipe, gothe thaj gija avol. 56 Dujemujende! O muj e phuvako thaj ka avol i tumaro ilo.” 35 O Isus vaćarda lendje: “Aven neboso pindžaren, a sar ni pindžaren kala znakura so spremna thaj urade za ki bući thaj tumare svetlijke te čerdon akana? 57 Tumen korkore trubul te džanen so aven phabarde, 36 sar manuša save adućaren pe si šukar! 58 Te khoni tužil tumen zbog o dugo savo ni gospodare save iril pe taro abav, te aven spremna te irisaden thaj indarol tumen ko sudo, odrumal miri tut putren lese kana resol thaj marol ko vudar. 37 E sluge iesa, te ma vucil tut ko sudo, golese so o sudija šaj save si spremna thaj adućaren pe gospodare te iril osudili tut thaj te dol tut ke piro manuš te phandol tut pe, ka aven blagoslovime. Čače vačarav tumende, ano phanglipe. 59 A ako phandol tut vačarav tuće: Ni o gospodari korkoro ka uravol pe sar sluga thaj ka ka iklige gothar dok ni počine dži i paluni parava.”

13 Ane gova vreme odori sesa nesave save phende e Isuses tare Galilejcura savengo rat o Pilat mešisada lendje žrtvencar. 2 O Isus phenda lendje: “Tumen li den godi kaj gola Galilejcura so sesa mudarde si po grešna tare avera Galilejcura? 3 Na! Phenav tumende, al ako ni irin tumen tare grehura, sa tumen gija ka meren. 4 Il, so si kole dešohntecar pe kaste pelo o toranj ano Siloam thaj mudarda len? Tumen li den godi kaj von sesa po grešna tare sa avera manuša so bešen ano Jerusalim? 5 Na! Phenav tumende, al ako ni irin tumen tare grehura, sa tumen gija ka meren.” 6 O Isus vaćarda lendje kaja paramič: “Jekhe manuše sasa smokva sadime ano vinograd. Kana avilo te dičhol dal anda bijandipe, ni arakhlija pe late khanči. 7 Tegani vaćarda e manuše save čerda bući ko vinograd: ‘Akh, trito berš sar avav te rodav bijandipe pi kaja smokva, al ni arakh khanči. Čhin la! Sose te šučarol i phuv?’ 8 Kova manuš lese phenda: ‘Gospodaron! Ačhav la vadži kava berš te hunav paše late thaj te čhudav laće

gunoj. 9 Šaj ka bijanol aver berš, te na, ka čhine la.” thaj dža akatar, golese so o caro o lrod manđol te 10 Kana o Isus sikavola ani jekh sinagoga ko savato mudarol tut!” 32 O Isus phenda lende: “Džan thaj 11 sasa gothe jekh džuvli savi sasa bandardi dumesa vaćaren gole lísicače: ‘Akh, ikalav e benden thaj taro bilačho duxo thaj sasa nasvali dešohto berš thaj sastarav adive thaj theara, a trito dive ka završiv.’ 33 naštine te ispravil pe. 12 Kana o Isus dikhija la, dija la Al adive, theara thaj prektheara trubul te džav mingre vika thaj phenda lače: “Džuvlje! Oslobodimi san tare dromesa, golese kaj o proroko našti mudardol avral círo nasvalipe!” 13 Čhuta pe late pe vasta, thaj voj taro Jerusalim. 34 Jerusalime, Jerusalime, tu savo sigate ispravisajli thaj hvalisada e Devle. 14 Tegani mudare e prorokuren thaj čhude bara pe kola saven o starešina tari sinagoga but holajlo sose o Isus bičhalda o Dol tuće! Kobor droma mangljem te cídav sastarda ko savato thaj vaćarda e manušende: “Isi čire čhavoren sar i khanji pe pujoren tale pe phaka, al šov dive ano kurko ke save šaj čerol pe bući! Aven ke ni manglijen! 35 Akh, tumaro čher ka avol pusto. A gola dive te sastardon, a na ko savato!” 15 O Gospod me vaćarav tumende: Ni ka dičhen man sa dok ni o Isus tegani phenda lese: “Dujemujende! Tumen li ni vaćaren: ‘Blagoslovimo si kova savo avol ano alav e putren tumare guruve il e here tari jasla thaj ni indaren Gospodeso.”

le te pijol paj? 16 A kala čheja tare Avraamesi kuštik sava o Satana phanglia akh dešohto berš, sose te ma avol oslobođimi ko savato?” 17 Kana kava šunde, ladžajle savore save sesa protiv leste, al sa avera manuša sesa baxtale baše sa e šukar buća so o Isus čerda. 18 Tegani o Isus vaćarda: “Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? 19 Vov si sar seme e gorušicako, savo lol o manuš thaj čhudol le ane piro vrt. Vov barol thaj čerdol baro kaš thaj e čirkikla aven thaj čeren pese gnezdura ane lese raja.” 20 Thaj palem o Isus vaćarda: “Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? 21 Vov si sar kvasaco savo i džuvli dospil ani bari vangla aresa, sa dži kaj ni šukljol.” 22 Dok o Isus phirda pe dromesa ano Jerusalim, nakhlo maškare forura thaj maškare gava thaj sikavola e manušen. 23 Khoni pučlja le: “Gospode, dal samo zala ka aven spasime?” O Isus phenda lende: 24 “Trudin tumen te den ko tesno vudar e neboso, golese kaj but džene, vaćarav tumende, ka manden te den, al ni ka šaj. 25 Kana o čherutno uštol thaj phandol e vudara tare piro čher, ka avol tumende but kasno. Tegani ka ačhen avral, ka čalaven ko vudar thaj ka den vika: ‘Gospode! Putar amende e vudara!’ Al vov ka vaćarav tumende: ‘Ni pindžarav tumen katar sen.’ 26 Tegani ka vaćaren: ‘Amen xaljam thaj piljam tusa thaj pe amare droma sikadan!’ 27 Al vov ka phenol: ‘Vaćarav tumende: Ni pindžarav tumen katar sen. Crden tumen mandar save bilačipe čeren!’ 28 Gothe ka roven thaj ka škipin dandencar, kana ka dičhen e Avraame, e Isaako thaj e Jakove thaj sa e prorokuren ano Carstvo e Devleso, a tumen ka aven ikalde avri. 29 But džene ka aven taro istok thaj taro zapad, taro sever thaj taro jug thaj ka bešen pašo astali ano Carstvo e Devleso. 30 Thaj dikh, kola so si akana anglavodori ka aven empalal, a kola save si empalal odori ka aven emanglav.” 31 Ane gova dive avile nesave fariseja te phenen e Isusese: “Iklji

14 Ke jekh savato o Isus đelo ko jekh šorutno e farisejengo te xal mangro ke leste thaj savore so sesa gothe dikhije ane leste so ka čerol. 2 Thaj dikh, avilo nesavo manuš anglo Isus kase vasta thaj e pingre sesa pherde pajesa. 3 Thaj o Isus pučlja e učiteljuren tare Mojsijaso zakon thaj e farisejen: “Premale Mojsijaso zakon, šaj li te sastara ko savato il našti?” 4 Al von khanči ni vaćarde. Tegani o Isus dolda e nasvale manuše, sastarda le thaj phenda lese kaj šaj te džal. 5 Pale gova lende vaćarda: “So den godi? Te perol círo čhavo il círo guruvano bunari, ni li ka ikale le sigate ano savatno dive?” 6 A len ni sasa len so te phenen ke lese lafura. 7 Kana o Isus dikhija sar e manuša save avile te xan, roden pese Šukar thana kaj te bešen anglav, vaćarda lende kaja paramič: 8 “Kana akharen tumen ko abav, ma bešen ke lačhe angljune thana. So ako si akhardo pobaro manuš tutar? 9 Tegani kova manuš so akharda tut ka avol thaj ka vaćarol tuće: ‘De gova than kalese.’ Tegani ka ladžare tut thaj ka crde tut te beše ko empaluno than savo ačhilo. 10 Nego, kana khoni akharol tut ko abav, dža thaj beš ko empaluno than. Tegani ka avol kova so akharda tut, thaj ka vaćarol tuće: ‘Amala! Arakhljam tuće pošukar than.’ Tegani ka aven tusa ko baripe kola save bešen tusa ko astali. 11 Golese so, ko pes vazdol, ka avol ponizimo, thaj ko pes ponizil, ka avol vazdimo.” 12 Pale gova o Isus vaćarda kolese so akharda le: “Kana de xamase il večera, ma akhar čire amalen ni čire phralen, ni čire familija, ni čire barvale pašutnen, golese so i von tut ka akharen ko xape thaj gija ka irin tuće. 13 Gija kana čere gozba akhar e čororen, e banden, e sakaten thaj e koren. 14 Tegani ka ave blagoslovimo, golese kaj len naj sar te nagradin tut. Al o Dol ka nagradil tut kana ka vazdol e pravednikuren taro meripe.” 15 Kana kava šunda jekh tare manuša savo

bešlo pašo astali, vaćarda e Isusese: "Blagoslovimo peste: "Kava primil e grešnikuren thaj xal lencar." si kova savo ka xal mangro ano Carstvo e Devleso!" 3 Golese o Isus lendje vaćarda kaja paramič: 4 16 Al o Isus phenda lese: "Jekh manuš čerda bari "Te khanika tumendar isi šel bakre thaj jekh lendar gozba thaj akharda bute manušen. 17 Kana sasa hasardol, so ka čerol? Ka ačhavol e enjavardeš thaj o vreme e xamaso, bičhalda pe sluga te vaćarol e enja ki pustinja thaj ka džal te rodol gola jekha so akhardende: 'Sa si postavimo ko astali. Aven!' 18 Al hasajli sa dok ni aračhol la. 5 Thaj kana aračhol la, savore lije te vaćaren kaj našti te aven. Jekh vaćarda čhuvol la radosno ke piro piko. 6 Kana avol čhere, dol lese: 'Ćindem njiva thaj džav te dikhav savi si. Moliv vika pe amalen thaj e pašutnen vaćarindoj: 'Radujin tut, vaćar e gospodarese kaj golese našti te avav.' tumen mancar! Arakhljem mingra hasarde bakra!' 7 19 Aver phenda: 'Ćindem deše guruven thaj džav te Vaćarav tumende kaj ano nebo ka avol pobaro radost probiv len sar orin. Moliv tut, vaćar e gospodarese kaj baše jekh grešniko savo iril pe tare pe grehura nego golese našti avav.' 20 Trito vaćarda: 'Andem mande baše enjavardeš thaj enja pravedna savenđe ni trubul romnja. Golese našti avav.' 21 Thaj avilo o sluga thaj pokajipe." 8 O Isus vaćarda thaj kava: "Il, te nesavi phenda pe gospodarese so vaćarde lese. Tegani džuvli isi la deš srebrenjakura thaj hasarol jekh, so o gospodari holajlo thaj vaćarda pe slugase: 'Dža ka čerol? Ka phabarol i svetiljka thaj ka šulavol o sigate ke droma e forose thaj an akari e čororen, e čher thaj ka rodol šukar sa dok ni aračhol la? 9 banden, e sakaten thaj e koren!' 22 Kana gova čerda, Thaj kana aračhol la, akharol pe amalinjen thaj e vaćarda o sluga pe gospodarese: 'Ćerdem sar so pašutnen thaj phenol lende: 'Radujin tumen mancar! vaćardan, al isi vadži thana.' 23 O gospodari vaćarda Me arakhljem o srebrenjako so hasardem!' 10 Gija, e slugase: 'Iklji ke droma thaj pale ograde thaj ana vaćarav tumende kaj maškare andelura e Devlese kolen so ačhen odori, te aven te pherdol o čher. 24 ka avol pobaro radost baše jekh grešniko savo iril Golese vaćarav tumende kaj nijekh kole anglunendar pe tare pe grehura." 11 Thaj o Isus vaćarda: "Jekhe kas akhardem ni ka xal tari gozba." 25 E Isusesa đele manuše sesa duj čhave. 12 O ciknjeder vaćarda but manuša. Vov irisajlo thaj vaćarda lende: 26 "Te e dadese: 'Dade! De man kotor taro barvalipe so khoni mandol te avol mingro sikado, trubul te mandol preperol mande.' Thaj o dad ulada lende o barvalipe. pobut man, nego pe dade thaj pe da, pe romnja 13 Pale nekobor divesa, cídija o ciknjeder čhavo sa thaj pe čhaven, pe phralen thaj pe phejen, pobut, piro, đelo ani durutni phuv, odori xalja sa o barvalipe nego čak i piro džuvdipe. Savo ni čerol gija, našti thaj živisada dilikane. 14 Kana xalja sa e pare, sasa avol mingro sikado. 27 Golese kaj, ko mandol te avol but baro bokhalipe ane goja phuv thaj ni sasa le so te mingro sikado, mora te īndarol piro krsto thaj te džal xal. 15 Golese đelo ki jekh manuš te čerol bući. Gova pale mande. 28 Te khoni tumendar mandol te čerol manuš bičhalda le ane piro polje te aračhol e balen. baro čher, na li angleder ka đinol kober ka trubul lese 16 O čhavo sasa gija bokhalo kaj bi xala i gova so thaj ka dičhol šaj li te završil la? 29 Te čerda samo o xan e bale, al khoni ni dija le ni gova. 17 Tegani avilo temelji thaj te ni ačhilo le pare te završil le, savore ane peste thaj vaćarda: 'Kobor e bučarne ke mingro save ka dičhen gova ka maren mijus lesa 30 vaćarindoj: dad isi len so te xan, a me kate merav bokhalo! 18 'Kava manuš lija te čerol baro čher thaj naštine te Ka džav ke mingro dad thaj ka vaćarav lese: "Dade, završil le.' 31 Il savo caro kana džal te marolpe avere grešisadem anglo Dol thaj angle tute. 19 Naj sem carosa, angleder golestari ni bešol te dičhol dal ka šaj vadži dostojno te akhardivav ciro čhavo. Le man sar pe deše miljencar te marolpe kolesa so īndarol pesa jekhe tare cire bučarne." 20 Tegani uštivo thaj đelo biš milje? 32 Te našti, ka bičhalol manušen, dok si ke piro dad. A kana sasa vadži dur, dikhla le leso kova aver caro dur thaj molil le te mirin pe. 33 Gija dad thaj pelo lese žal. Prastija ke leste, zagrlisada akana khoni tumendar savo ni mučhol sa so isi le, le thaj čumidija le. 21 Tegani o čhavo vaćarda lese: našti avol mingro sikado." 34 Tegani o Isus vaćarda: 'Dade, grešisadem anglo Dol thaj angle tute! Naj "O lon si šukar. Al kana hasarol piro londipe, sosa ka sem vadži dostojno te akhardivav ciro čhavo." 22 Al o londarol pe? 35 Naj lačho ni e phuvaće, ni gunojese, dad phenda pe slugende: 'Sigate! Ikalen emlačho gijate o lon čhudol pe avral. Kas isi kana te šunol, fostano thaj uraven le! Čhoven lese angrustik ko va thaj sandale ke pingre! 23 Anen e terne thule guruve thaj čhinen le, te xa thaj te raduji amen, 24 golese kaj mingro čhavo sasa mulo thaj džuvdilo; sasa hasardo thaj arakhadilo! Thaj lije te radujin pe. 25 O phreder čhavo sasa ano polje. Kana avilo pašo čher, šunda

15 Pašo Isus čidiye pe pherdo carincura thaj but
grešnikura te šunen so sikavol. 2 Al e fariseja
thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon vaćarena maškar

čhelipe thaj bašalipe. 26 Tegani dija vika jekhe sluga našti služil tari jekh drom duje gospodaren. Il thaj pučlja le: 'So si gova?' 27 Vov phenda lese: 'Čiro jekhe ka mrzi, a dujtone ka mande; il jekhe ka šune, phral avilo. Čiro dad čhinda e terne thule guruve, a e dujtone ni ka šune. Našti služin thaj e Devle thaj golese so dikhla le džuvde thaj saste.' 28 Tegani o o barvalipe." 14 Sa kava Šunde i e fariseja, save sesa phureder phral holajlo thaj ni manglia te avol andre. pohlepna parende, thaj marde muj e Isusesa. 15 O Al ikliko leso dad thaj molisada le te dol ano čher. Isus phenda lende: "Tumen čeren tumen pravedna 29 Al vov vaćarda pe dadese: 'Akh, služiv tut sar angle manuša, al o Dol džanol tumare ile. So si robo gaći berša thaj nikad ni phagljem čiro lafi. Thaj vredno ane manušende jakha, si gadno ane Devlese mande ni jekh drom ni dijan ni buzore te radujiv man jakha.' 16 Tegani o Isus vaćarda: "E Mojsijaso zakon mingre amalencar. 30 Al kana avilo čiro čhavo savo thaj e lila save pisaside e prorokura, sikljona sa dži čiro barvalipe čhorda e bludnicencar, čhindan lese kaj o Jovane o Krstitelj ni avilo. Od tegani propovedil terne thule guruve.' 31 A o dad phenda lese: 'Mo pe o Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso thaj savore čhavo! Tu san uvek mancar thaj sa so si mingro, si čiro. 32 Al trubul te radujuj amen thaj te ava baxtale, golese kaj čiro phral sasa mulo thaj džuvdilo; sasa den zor te džan ane leste. 17 Al gova ni značil kaj o nebo thaj i phuv, nego jekh slovo andaro Zakon te hasardo thaj arakhadilo."

16 O Isus vaćarda pe sikadende kaja paramič: "Jekhe barvale manuše sasa jekh upravitelji savo vodila leso barvalipe. Le tužisade kaj xalja leso barvalipe. 2 Golese o barvalo akharda le thaj vaćarda lese: 'So šunav kava tutar? Sikav mande o dñipe tare čiri bući pe mingro barvalipe, golese kaj našti vadži pe mingro barvalipe te ave upravitelji.' 3 Tegani o upravitelji vaćarda ane peste: 'So ka čerav? O barvalo gospodari mingro ka lol mandar i bući. Naj man zuralipe te hunav thaj ladžav te mangav. 4 Džanav so ka čerav te primin man savore ane pe čhera kana ka ačhav bizi bući.' 5 Thaj dija vika sa kolen save sesa lese gospodarese dužna thaj pučlja e anglune: 'Kobor duguji mingre gospodarese' 6 Vov phenda: 'Šel bačve taro maslinsko ulje.' Tegani o upravitelji vaćarda lese: 'Le čiro lil, beš thaj sigate pisi pinda.' 7 Pale gova pučlja e dujtone: 'A tu, kobor duguji?' Vov phenda: 'Šel mere điv.' Thaj vaćarda lese: 'Le čiro lil thaj pisi ohtovardeš.' 8 Tegani o barvalo gospodari hvalisada pe xoxavne upravitelje, kobor si džanglo so gija čerda. Čače, e manuša tare kava sveto po snalažljivo postupin premal kola save si slična lende thaj si po džangle, nego e manuša e svetlose. (aiōn g165) 9 Thaj me vaćarav tumende: so isi tumen barvalipe kale svetoso, upotrebin le te čeren tumende amalen. Kana ni ka avol tumende više korisno o barvalipe kale svetoso, ka avan primime ane čhera sa e dvesende ano nebo. (aiōnios g166) 10 Ko si verno ane cikne buća, vov ka avol verno i ane pobare buća; thaj ko naj verno ane cikne buća, vov ni ka avol verno ni ane pobare buća. 11 Gijate, te naj sen verna ane barvalipe kale svetoso, ko ka dol tumen čačukano barvalipe? 12 Te naj sen verna ane avereso barvalipe, ko ka dol tumen tumaro? 13 Nijekh

sluga našti služil tari jekh drom duje gospodaren. Il angle manuša, al o Dol džanol tumare ile. So si robo gaći berša thaj nikad ni phagljem čiro lafi. Thaj vredno ane manušende jakha, si gadno ane Devlese mande ni jekh drom ni dijan ni buzore te radujiv man jakha." 16 Tegani o Isus vaćarda: "E Mojsijaso zakon mingre amalencar. 30 Al kana avilo čiro čhavo savo thaj e lila save pisaside e prorokura, sikljona sa dži čiro barvalipe čhorda e bludnicencar, čhindan lese kaj o Jovane o Krstitelj ni avilo. Od tegani propovedil terne thule guruve.' 31 A o dad phenda lese: 'Mo pe o Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso thaj savore čhavo! Tu san uvek mancar thaj sa so si mingro, si čiro. 32 Al trubul te radujuj amen thaj te ava baxtale, golese kaj čiro phral sasa mulo thaj džuvdilo; sasa den zor te džan ane leste. 17 Al gova ni značil kaj o nebo thaj i phuv, nego jekh slovo andaro Zakon te properol. 18 Dži jekh savo mučhol pe romnja thaj lol avera, preljuba čerol; thaj savo lol džuvlja sava lako rom mukhlja, preljuba čerol." 19 O Isus vaćarda vadži jekh paramič: "Sasa jekh barvalo manuš. Sasa urado ane barvale šeja thaj živisada ano barvalipe, but xalja thaj pilja svako đive. 20 Angle leso vudar pašnjola jekh phumbalo – sasa čoro thaj sasa le but čirura – leso alav sasa Lazar. 21 Vov čeznila te čajol e troškendar so perena tare barvaleso astali. Čak thaj e džukle avena thaj čarena lese phumba. 22 Kana mulo o čoro, e andelura inđarde le ani angali e Avraame. Thaj posle i o barvalo mulo thaj prahosade le. 23 Ano than kaj si e mule, ane bare muke, o barvalo vazdija pe jakha thaj odural dikhla i Lazare ane angali e Avraame. (Hadēs g86) 24 Thaj dija vika: 'Dade Avraame! Smilui tut pe mande thaj bičhal e Lazare te čhuvol piro naj ano paj, te šudarol mingri čhib, golese kaj sem but mučimo ane kaja jag.' 25 Al o Avraam phenda: 'Čhaveja! De tut godi kaj ane čiro džuvdipe sasa tut sa šukar, a e Lazare sa bilačhipe. Akana lese kate si šukar, a tu muči tut. 26 Thaj prekale sa gova, maškare amende si bari provalija. Kola save manden te načhen katar odori tumende, našti; ni gothar te načhen amende.' 27 Tegani vaćarda o barvalo manuš: 'Moliv tut, dade Avraame, te bičhale e Lazare ano čher mingre dadeso. 28 Golese kaj isi man pandž phrala. Nek vaćarol lende te ne bi i von avena ke kava than e mučimaso.' 29 O Avraam phenda lese: 'Len isi e Mojsijaso zakon thaj e lila save pisaside e prorokura. Len nek šunen.' 30 Al o barvalo vaćarda lese: 'Na, dade Avraame! Te avilo lende khoni tare mule, ka pokajin pe.' 31 O Avraam phenda lese: 'Te ni Šunde e Mojsija thaj e prorokuren, ni ka šunen ni te uštio khoni tare mule.'"

17 O Isus vaćarda pe sikadende: "O iskušenje sa so si talo nebo. 25 Al angleder trubul but te avav mora te avol, al pharo kolese prekal kaste avol mučimo thaj kala kušika mora čhuden man pestar. o iskušenje. 2 Pošukar ka avol lese te phanden baro 26 Thaj sar sasa ano vreme e Nojaso, gija i ka avol bar tari vodenica ke lesi kor thaj te čhuden le ano ane divesa kana me, o Čhavo e manušeso, ka avav. more, nego te inđarol ano greh jekhe tare kala cikne. 27 Xalje, pilje, lije pe, dije pe dži kova dive dži kana 3 Aračhen tumen! Te grešisada čiro pačavno phral il o Noja đelo ano brodo. Tegani avilo o baro paj thaj phen, vačar lende kaj gova naj šukar. A te pokajisajlo, tasile sa kola save ni sesa ano brodo. 28 Gija sasa oprosti lese! 4 Thaj te efta droma ko dive grešisada i ano vreme kana živisada o Lot. E manuša ano premal tute thaj efta droma avilo tute vaćardijo: foro i Sodoma xalje, pilje, cínde, bićinde, sadisade 'Kajiv man,' oprosti lese." 5 E apostolura vaćarde e thaj vazdije čhera. 29 Al ano dive kana ikliko o Lot Gospodese: "De amen po but pačajipe." 6 O Gospod andari Sodoma, čalada i jag thaj taro nebo pele žuta vaćarda: "Kana bi avola tumen pačajipe gaći cikno sar bara save phabon thaj mudarde sa kolen so ačhile e gorušicako seme thaj bi vaćarena kale dudinkaće: ano foro. 30 Gija ka avol i ane gova dive, kana ka 'Ikal tut taro koreno thaj sadit tut ano more!', bi šunola avav me, o Čhavo e manušeso. 31 Ane gova dive tumen. 7 Savo tumendar ka phenol pe slugase, savo ko ka avol ko krovo, a lese stvara ano cher andre, hunol i phuv il araćhol e bakren, kana iril pe andaro ma te uljol te lol len! Thaj ko si ano polje, ma te iril polje: 'Av akari, beš te xa mangro? Nijekh tumendar. pe ano foro pale pe stvara. 32 Den tumen godi so 8 Mesto gova ka vaćaren: 'Ćer mande te xav! Čhuv sasa e Lotes romnjasa! 33 Ko dičhol te araćhol piro tuće i kecjeja thaj služi man dok xav thaj pijav! A džuvdipe, ka hasarol le, al ko hasarol piro džuvdipe, pale gova šaj i tu te xa thaj te pije.' 9 E slugase ni ka araćhol le. 34 Vaćarav tumende, ane goja rat kana zahvalil pe o gospodari, golese so si gova lesi bući. ka avav, duj manuša ka pašljon ko than e pašljimaso: 10 Gija i tumen, kana čeren gova so tumende phenda jekh ka lol pe, a dujto ka avol ačhado. 35 Thaj duj o Dol, vaćaren: 'Naj sam vredna hvalače. Samo sam džuvlja ka meljin ano mlin: jekh ka lol pe, a i dujto ka sluge save čera amari bući.' 11 Kana o Isus đelo ano avol ačhadi. 36 [Duj murša ka aven ki njiva: jekh ka Jerusalim, nakhlo maškari granica ki phuv i Samarija thaj i phuv i Galileja. 12 Thaj kana dija ane jekh pučije e Isuse: "Kaj, Gospode?" Vov phenda lende: foro, arakhlije le deš gubavcura save ačhena dur. "Kaj si o mulo telo, odori čiden pe i e lešinara." 13 Von zurale dije vika vaćarindo: "Isuse, Gospode! Smilui tut pe amende!" 14 Kana len dikhlija, vaćarda: "Džan thaj sikaven tumen e sveštenikrende." I gija phirindoj sastile. 15 Jekh lendar dikhlija kaj sastilo, irisajlo thaj hvalisada e Devle andare sa o glaso. 16 Pelo angle Isusesec pingre thaj zahvalisajlo. Gova sasa Samarjanco. 17 Tegani o Isus pučija le: "Na li sastiljen deš džene? Kaj si kola enja? 18 Sar maškar lende ni arakhlija pe nijekh te iril pe te zahvalil e Devlese, nego samo kava manuš andari aver phuv?" 19 Tegani vaćarda lese: "Ušti thaj dža! Čiro pačajipe spasisada tut." 20 Jekh dive pučije e fariseja e Isuse: "Kana ka avol o Carstvo e Devleso?" O Isus phenda lende: "O Carstvo e Devleso ni ka avol sar kova so dičhol pe jakhencar. 21 Ni ka vaćarol pe: 'Aktalo, kate si', il: 'Odori sil!' Golese kaj o Carstvo e Devleso si maškar tumende!" 22 A pe sikadende o Isus phenda: "Ka avol o vreme kana ka manden te dičhen man barem jekh dive kana me, o Čhavo e manušeso, ka vladiv sar caro, al ni ka šaj. 23 Tegani e manuša ka vaćaren tumende: 'Akh, kate si', il: 'Ek, odori!' Al ma ikljen thaj ma prasten lencar te roden man. 24 Golese so me, o Čhavo e manušeso, kana ka avav sar i munja so strefil andaro nebo, ka svetliv

thaj molisada ane peste: 'Devla! Hvaliv tut kaj naj sem sar kala avera manuša: čora, nepravdednikura, preljubnikura il sar kava o carinco. 12 Postiv duj droma ko kurko, dav tut dešto kotor tare sa so zaradiv.' 13 Al o carinco ačhilo odural. Ni manglja ni pe jakha te vazdol premalo nebo, nego čalada pe ano kolin av milostivno mande, e grešnikose!' 14 Vaćarav a na kava o farisejo. Golese so dži jekh, ko pes vaziol, ka avol ponizimo, thaj ko pes ponizil, ka avol golese so gasavende preperol o Carstvo e Devleso! 15 Ande anglo Isus i e cikne čavoren 17 Čače vaćarav tumende, ko ni primil o Carstvo e Devleso sar čavoro, ni ka dol ane leste!" 18 Jekh te aven ke mande thaj ma ačhaven len, 19 O Isus phenda lese: "Sose akhare man šukareja? Khoni 20 E Devlese zapovestura džane: 'Ma čher preljuba', 'Ma mudar', 'Ma čor', 'Ma svedoči xoxavne', 'Poštuji će dade thaj će da!"' 21 O šorutno vaćarda: "Sa kava čerdem tare mingro ternipe." 22 Kana šunda kava o Isus, vaćarda lese: "Vadži jekh trubul tut: bićin sa so isi tut, thaj e pare de e čororende thaj ka avol tu barvalipe ko nebo. Pale gova ava pale mande!" 23 Kana šunda gova o barvalo, sasa but bibaxtalo, golese kaj sasa le but barvalipe savo ni manglja te bićinol. 24 Kana dikhija o Isus kaj sasa bibaxtalo, vaćarda: "Kobor si pharo e barvalenđe te den ano Carstvo e Devleso! 25 Poločhe si e kamilac te načhol maškare kana e suvaće, nego o barvalo te dol ano Carstvo e Devleso!" 26 E manuša save šunde le, pučlje: "Onda ko šaj te avol spasimo?" 27 O Isus phenda: "So si nemoguće e manušende, e Devlese si moguće." 28 Tegani o Petar phenda: "Akh, amen ačhadam sa so sasa amen, te dža pale tute." 29 O Isus vaćarda lende: "Čače vaćarav tumende: Dži jekh savo ačhada po čher, il e romnja, il e phralen, il e dade thaj dejta, il e čhaven bašo Carstvo e Devleso, 30 ka primil akana vadži pobut te akava sveto kolestar so ačhada, thaj ka primil džuvdipe bizo meripe ko sveto savo ka avol." (aiōnios g166, aiōnios g166) 31 Ćidija o Isus e dešduje apostoluren thaj vaćarda lende: "Ake, dža upre ano Jerusalim. Odori ka čerdol sa kova so e prorokura pisisade ano Sveto lili mandar, taro Čhavo e manušeso. 32 Ka den man ke manuša save ni džanen e Devlese thaj ka maren muj mancar.

Ka ladžaren man thaj ka čhungaren man. 33 Ka šibin manuš savo bešindoj mangljarola ko drom. 34 E sikade khanči ni haljarde tare gova so vaćarda o Isus. O značenje tare kala lafura sasa Al o carinco ačhilo odural. 35 Kana o Isus reslo pašo foro Jerihon, sasa jekh koro Nazaret. 36 Kana o Davideso, smilui tut pe mande!" 39 Nesave manuša save đele anglo Isus, phende lese te ma dol vika gaći, al vov vadži pozurale dija vika: "Čhajeja e Davideso, Kana gova dikhije e sikade, vaćarde lende te ni ceren smilui tut pe mande!" 40 O Isus ačhilo thaj vaćarda gova. 41 So mande te čerav tuće?" Vov te anen e kore manuše paše leste. Kana ande le, pučlja le o Isus: 42 O Isus vaćarda: "Gospode! Mangav te dikhav!" 43 O Isus phenda lese: "Dikh! Čiro pačajipe spasisada tut." 44 Nesave manuša save kava dikhije, hvalisade e Devle. Savore

19 O Isus dija ano foro Jerihon thaj nakhlo gothar. 2 Odori bešlo nesavo manuš so akhardola Zakej, savo sasa šorutno e carincureng thaj sasa barvalo. 3 Vov manglja te dičhol e Isuse, te dičhol ko si vov, al naštine tare but manuša, golese kaj o Zakej sasa cikno. 4 Golese prastaja po anglal, uklilo pi divljo smokva te dičhol e Isuse, golese kaj džanglja kaj ka načhol gothar. 5 Kana avilo o Isus ke gova than, dikhija le upre thaj vaćarda lese: "Zakej! Ulji sigate! Adivide trubul te avav gosto ane čiro čher." 6 O Zakej sigate ulilo taro kaš thaj anda e Isuse ane piro čher radosno. 7 Savore, save kava dikhije, vaćarde maškar peste taro Isus kaj ne bi trubula te avol ano čher e grešnikoso. 8 Al o Zakej ačhilo thaj vaćarda e Gospodese: "Gospode! Akh, opaš mingro barvalipe ka dav e čororende. A te nekas phabardem, ka iriv lese štar droma pobut." 9 O Isus vaćarda lese: "Adivide avilo spasenje ane kava čher, golese kaj i vov si čhavo e Avraameso! 10 Me, o Čhavo e manušeso, aviljem te rodav thaj te spasiv so si hasardo." 11 But manuša gova šunde thaj o Isus vaćarda lende jekh paramič, golese kaj sesa pašo Jerusalim thaj e manuša dije godi kaj akana ka avol o Carstvo e Devleso. 12 O Isus phenda: "Jekh manuš tari prešundi familija đelo ani durutni phuv te postavin le bašo caro, thaj pale gova te iril pe. 13 Angleder so delo, akharda pe deš slugen thaj dija len po deš mine thaj vaćarda lende: 'Trgujin lencar sa dži kaj ni avav.' 14 Al e manuša tare lesi phuv mrzisade le thaj bičhalde e manušen ko pobaro caro te vaćaren lese: 'Ni manga vov te

carujil pe amende.' 15 Kana kova manuš irisajlo sar caro, vaćarda te akharen kole slugen savende dija e srebrenjakura, te dičhol kober pare čerde. 16 Tegani Isus pašo Jerusalim, dikhla o foro thaj ruja lese avilo o angluno thaj vaćarda: 'Gospodarona! Čerdem vaćarindojo: "O, so bi mangava i tu adive te džane so deš droma pobut srebro, nego so dijan man.' 17 O ka anol tuće mir! Al akana si gova garado tatar. 43 caro vaćarda lese: 'But šukar. Tu san šukar sluga! Golese kaj ka aven e divesa kana cire dušmanura Golese so sana mande šukar ko cikno, dav tut te vldi pe deš forura.' 18 Pale gova avilo o dujto thaj vaćarda: 'Gospodarona! Čerdem pandž droma pobut srebro, nego so dijan man.' 19 O caro vaćarda: 'Šukar! Tu vldi pe pandž forura.' 20 Tegani avilo o trito thaj vaćarda: 'Gospodarona! Ake, ciro srebro. Garadem le ano kotor e šejjengo 21 golese kaj daraljem tatar. 22 O caro vaćarda lese: 'Pale cire lafura ka sudiv tut, bilačheja sluga! Džanglijan kaj sem zuralo manuš, kaj lav kova so naj mingro thaj cīdav so ni sejisadem. 23 Pa sose ni dijan mingro srebro e trgovcurende te cīdav gova kamatencar kana ka irima?' 24 Thaj averende so ačhile angle leste, vaćarda: 'Len gova srebro lestar thaj den le kolese so isi le pandž kile srebrenjakura.' 25 Von vaćarde lese: 'Gospodarona! Le isi već pandž kile srebro.' 26 O caro vaćarda lendje: 'Vaćarav tumende, dži jekh kas isi ka dol pe lese, al kole so naj ka lol pe lestar i kova so isi le. 27 A kolen mingre dušmajen, save ni manglje te avav lengo caro, anen len akari thaj čhinen len angle mande.' 28 Kana vaćarda lendje gova o Isus, đelo anglal thaj đelo upre ano foro Jerusalim. 29 Kana avilo pašo gav Vitfaga thaj o gav Vitanija pašo Maslinsko brego, bičhalsa duje sikaden 30 vaćarindojo: "Džan ane gova gav angle tumende. Kana ka den andre, ka araćhen cikne phangle here pe savo vadži nijekh manuš ni uklico. Putren le thaj anen le. 31 Te khoni pučlja tumen: 'Sose putren le?', vaćaren lese: 'E Gospodese trubul.' 32 Von đele thaj arakhle sa sar so vaćarda lendje o Isus. 33 Kana putarde e cikne here, pučlje len e manuša kaso sasa o cikno her: "Sose putren e cikne here?" 34 Von phende: "E Gospodese trubul." 35 Tegani ande le ko Isus thaj čhute po cikno her pe fostanura thaj bešljarde e Isuse pe leste. 36 Kana delo o Isus premal o Jerusalim, e manuša čhute pe fostanura ko drom te den čast e Isusese. 37 Kana avilo pašo than kaj počnil o Maslinsko brego, lije but sikade te radujin pe thaj te hvalin e Devle andare sa o glaso baše čudesura so dikhla. 38 Vaćarde: "Blagoslovimo si kova savo avolano alav e Gospodeso! Mir ko nebo thaj slava e Devlese ko učipe!" 39 Tegani nesave fariseja save sesa maškare manuša, vaćarde lese: "Učitelju! Vaćar cire sikadendje te ma phenen gova!"

40 O Isus vaćarda lendje: "Phenav tumende, te von ni vaćaren, e bara ka den vika!" 41 Kana avilo o srebenjakura, te dičhol kober pare čerde. 42 Tegani Isus pašo Jerusalim, dikhla o foro thaj ruja lese 42 avilo o angluno thaj vaćarda: 'Gospodarona! Čerdem vaćarindojo: "O, so bi mangava i tu adive te džane so deš droma pobut srebro, mudaren kolen save bešen ane tute. Ni ka ačhavene nego so dijan man." 43 Kana dija o Isus vaćarda: 'Ake, ciro srebro. Garadem leano Hram, lija te tradol kolen save gothe bićinera. 44 Ka peraven tut thaj ka nijekh bar ko leso than, golese kaj ni džanglijan o vreme kana avilo tute o Dol." 45 Kana dija o Isus vaćarda: 'Gospodarona! Ake, ciro srebro. Garadem leano Hram, lija te tradol kolen save gothe bićinera. 46 Vaćarda lendje: "Ano Sveti lili si pisimo: 'O čher Golese kaj san zuralo manuš. Tu le so naj ciro thaj mingro ka avol čher e molitvako', a tumen lestar cīciden tut tare sa e riga." 47 Svako đive cīrden 'čher kaj garaven pe e čora.'" 48 O Isus sikada ano Hram. E šorutne sveštenikura, e učitelja tare Mojsijaso zakon katane e manušende šorutnencar dikhlae sar te mudaren e Isuse, 48 al ni arakhle sar gova te čeren lese, golese kaj sa e manuša džana pale leste thaj šunde sa lese lafura.

20 Jekh đive kana o Isus ano Hram sikada e manušen thaj propovedisada o Lačho Lafi, avile e šorutne sveštenikura, e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e starešine, 2 pa pučlje le: "Vaćar amende kotar tuće pravo kava te cīre? Ko dija tut kava pravo?" 3 O Isus phenda lendje: "I me tumen ka pučav khanči. Vaćaren mande: 4 O Dol li vaćarda e Jovanese te krstil e manušen, il e manuša vaćarde lese gova te čerol?" 5 Von lije te raspravin pe maškar peste: "Te vaćardam: 'O Dol vaćarda lese,' ka pučol amen: 'Sose tegani ni pačajan e Jovane?' 6 Al te vaćardam: 'E manuša vaćarde lese gova te čerol', savore ka čhuden bara pe amende, golese kaj savore pačaje kaj o Jovane o Krstitelj sasa proroko." 7 Golese phende kaj ni džanen ko dija pravo e Jovane te krstil. 8 Tegani lendje o Isus vaćarda: "Ni me ni ka vaćarav tumende kotar mande kava pravo." 9 Tegani o Isus lija te vaćarol kaja paramič: "Jekh manuš sadisada drakha ano vinograd thaj iznajmisada e manušende i phuv te čeren bući gothe. Pale gova đelo te bešol averthe ke po but berša. 10 Kana avilo o vreme te čidol pe i drakh, bičhalsa pe sluga ke gola manuša te čidol o kotor taro bijandipe e drakhako so lese preperol. Al e vinogradara marde le thaj bičhalde le čuće vastencar. 11 Golese o gospodari taro vinograd bičhalsa avere sluga. Al i gole marde, ladžarde thaj bičhalde le čuće vastencar. 12 Palesti bičhalsa ke lende avere sluga. Al von ratvarde le thaj tradije le taro vinograd. 13 Tegani o gospodari taro vinograd vaćarda: 'So te čerav? Ka bičhalav mingre mangle

čhave. Šaj le ka poštujin.' **14** Al kana e vinogradara thaj ni ka den pe. (aiōn g165) **36** Golese kaj ni ka meren, dikhļe lese čhave, vaćarde jekh averese: 'Kava si leso ka aven sar andelura. Von si e Devlese čhave, golese nasledniko. Aven te mudara le te ačhol gova amende so o Dol ka vazdol len tare mule. **37** A kaj ka ušten e so si leso!' **15** Gija ikalde le avral taro vinograd thaj mule, golesttar thaj o Mojsije sikada ando Svetu lil, mudarde le. So den godi so ka čerol o gospodari taro odori kaj pisil taro grmo savo phabol. Gothe vov e vinograd kale manušende kana ka šunol so čerde? Gospode dol vika sar Devle e Avraameso thaj Devle **16** Ka avol thaj ka mudarol sa e vinogradaren thaj o e Isaakoso thaj Devle e Jakoveso. **38** A o Dol naj vinograd ka iznajmil averende." Kana kava šunde Dol e mulengo nego e džuvdengo, golese so si lese e manuša, vaćarde e Isuse: "Ma te dol o Dol gova savore džuvde." **39** A nesave učitelja tare Mojsijaso te avol!" **17** O Isus dikhļa ane lende thaj vaćarda: zakon vaćarde e Isusese: "Učitelju! Šukar vaćardan." "So značil kava so si pisimo ano Svetu lil: 'O bar **40** Darajle thaj khoni ni tromaja te pučol le khanči. **41** savo čhudije e manuša save vazden e duvara čerdilo Thaj o Isus pučlja len: "Sar gova šaj vaćaren kaj si o emglavno bar taro čher?" **18** Dži jekh savo perol pe Hrist čhavo e caroso e Davideso? **42** Kana korkoro o gova bar, ka phadol pe ke kotoraa; a pe kaste gova David vaćarol ane po lil tare Psalmura: "Vaćarda o bar perol, ka zgnječil le." **19** E učitelja tare Mojsijaso Gospod e Gospodese mingrese: Beš ko počasno than zakon thaj e šorutne sveštenikura dikhļe ane gova paše mande **43** dži kaj ni pašljarav e dušmanen tale sato te vazden pe vasta pe leste, al darajle tare but pingre cire." **44** O David akharda e Hriste Gospode, manuša, golese kaj haljarde kaj o Isus kaja paramič pa sar šajine te avol leso čhavo?" **45** Dži kaj sa e vaćarol lendar. **20** E učitelja tare Mojsijaso zakon thaj manuša šunena e Isuse, vov phenda pe sikadene: e šorutne sveštenikura dikhļe po Isus thaj bičhalde ke **46** "Aračhen tumen tare učitelja tare Mojsijaso zakon! leste špijunuren, save čerde pe čačutne, te bi dolena Von manden te džan ane bare fostanura thaj roden e e Isuse kaj vaćarol khanči bilačhe i te bi dena le ko manuša te pozdravin len ke trgura thaj te ačhavem rimsko upravitelji. **21** Golese kola špijunura pučlje lenđe anglune thana te bešen ke sinagoge thaj ke e Isuse: "Učitelju! Amen džana kaj šukar vaćare abava. **47** Ko xoxaipje len o imanje e udovicengo, thaj thaj sikave. Ni dičhe ko si ko, nego čaće sikave o molin dugačka molitve te sikaven pe sar devlikane. drom e Devleso. **22** Vaćar amende, trubul li te da Gasave ka aven embut kaznime."

o porezi e carose il na?" **23** Al o Isus dikhļa lengo lukavstvo thaj vaćarda lende: **24** "Sikaven mande jekh srebrno parava savasa počinen o porezi. Kaso muj si kate ke pare thaj kaso alav?" Von phende: "E caroso." **25** Pe gova o Isus vaćarda lende: "So si e caroso den e carose, a so si e Devleso den e Devlese." **26** Thaj naštine te aračhen khanči bilačhe ane lese lafura angle manuša. Divisajle bašo leso vaćaripe thaj khanči ni vaćarde. **27** Gija avile ko Isus nesave sadukejura save vaćarena kaj naj uštipe tare mule thaj pučlje e Isuse: **28** "Učitelju! O Mojsije pisisada amende kaj kana ka merol nekaso phral thaj ačhavol romnja bize čhave. Gova manuš trubul te lol pe phralese romnja te šaj bijanol čhave saveše ka preperol sa o barvalipe e muleso thaj te phiravol leso alav. **29** Sesa efta phrala. O angluno lija romnja thaj mulo bize čhave. **30** O dujto lija pe phralese romnja thaj i vov mulo, **31** thaj i o trito lija la thaj mulo, thaj gija i sa efta phrala. Nijekh ni ačhada čhaven pale peste. **32** Empalal muli thaj i romni. **33** Kana ka ušten e mule, kasi romni ka avol? Golese kaj sasa romni so eftane phralendi." **34** O Isus vaćarda lende: "Manuša kale svetose len pe thaj den pe. (aiōn g165) **35** Al kola saven o Dol dičhol sar dostojna te ušten tare mule thaj ka aven džuvde ane kova sveto savo avol, ni ka len pe

21 Kana ano Hram o Isus dičhola sa e barvalen sar čhoven daro ani hramsko riznica, 2 dikhļa i jekha čora udovica sar čhuta duj emcikne pare. **3** Tegani vaćarda: "Čače, vaćarav tumende, kaja čori udovica čhuta pobut savorendar! **4** Golese kaj savore lendar čhute so sasa len pobut, al voj gija čori, dija sa so sasa la." **5** Kana nesave sikade lije te vaćaren taro Hram kaj si lačhardo lačhe barencar thaj ukrasurencar save e manuša dije e Devlese, o Isus vaćarda: **6** "Ka avol o vreme, tare sa kava so dičhen, ni ka ačhol ni bar po bar. Sa ka avol rušimo." **7** Tegani e sikade pučlje le: "Učitelju, kana ka avol gova? Save znakosa ka sikadol gova so ka avol?" **8** O Isus phenda: "Aračhen tumen ma te aven xoxade! Golese kaj but ka aven ane mingro alav i ka phenen pese: 'Me sem o Mesija,' thaj: 'Avilo o vreme!' Ma pačan ane lende! **9** A kana ka šunen za ko maripe thaj pobune, ma daran! Golese so sa gova trubul te avol, al o krajo ni ka avol sigate." **10** Tegani o Isus vaćarda lende: "Ka uštol o narodo po narodo thaj o carstvo po carstvo. **11** Ke but thana ka tresil pe i phuv thaj ka avol bokhalipe thaj nasvalipe. Ka aven bare znakura ko nebo savendar e manuša ka pherdon dar. **12** Al angleder sa golesttar ka dolen tumen thaj ka traden

tumen. Ka den tumen ke sudije e sinagogende thaj ka phanden tumen ano phanglipe. Ka indaren tumen angle carura thaj angle vladara golese so sen mingre sikade. **13** Kava ka avol tumende te bi vaćarena lende mandar. **14** Ma daran so ka phenen kana ka trubul te branin tumen. **15** Golese so ka dav tumen lafura thaj mudrost savaće naštī te protivil pe thaj te suprostavil pe nijekh manuš. **16** Ka izden tumen i tumare dada, tumare deja, tumare phrala, tumare pašutne thaj e amala. Nesaven tumendar ka mudaren. **17** Savore ka mrzin tumen golese so sen mingre sikade. **18** Al ni o bal tumare šorestar ni ka perol. **19** Ma ačhen te pačan ane mande, pa ka avol tumen džuvdipe bizo meripe.” **20** O Isus vadži vaćarda: “Kana ka dičhen kaj si o Jerusalim opkolimo e vojskasa, te džanen kaj avilo o vreme te avol gova foro pusto. **21** Tegani e manuša save si tari Judeja, nek našen ke bregura. Al e manuša save si taro Jerusalim, nek iklijen avral thaj kola save si avral, ma te irin pe ane leste. **22** Golese kaj ane gola divesa ka avol e Devlesi kazna, savasa ka pherdol sa kova so si pisimo ano Sveti lili. **23** Al pharo e khamnjende thaj kolende save den čuci ane gola divesa! Golese kaj ka avol baro bilachipe ki phuv thaj bari holi pe kala manuša. **24** Von ka mudaren kale manušen e oštrone mačosa thaj ka indaren lenano phanglipe maškare sa e manuša ki phuv. Thaj o Jerusalim ka uštaven e manuša save ni džanen e Devlese sa dok ni načhol o vreme lengo.” **25** O Isus vadži vaćarda: “Ka aven e znakura ano kham thaj ano čhon thaj ane čerenja. Ki phuv e manuša ni ka džanen so te čeren tari dar golese so o more thaj e talasura ka šundon but. **26** E manuša ka meren tari dar thaj taro adućaripe so ka avol e svetosa, golese kaj e zora e nebose ka tresin pe. **27** Tegani ka dičhen man, e Čhave e manuše, sar avav pe oblakura e zuralimasa thaj ani bari slava. **28** Kana ka lol te avol gova, ušten thaj vazden tumare Šore, golese kaj tumaro Oslobođitelji avol tumende.” **29** Tegani o Isus vaćarda lende kaja paramić: “Dičhen pi smokva thaj sa e kašta! **30** Kana dičhen kaj iklijen e luluđa lende, džanen kaj paše si o milaj. **31** Gijate i tumen, kana ka dičhen kaj sa avol gija sar so phendem, džanen kaj si paše o Carstvo e Devleso. **32** Čače vaćarov tumende, kaj kaja generacija ni ka načhol dok sa kava ni avol. **33** O nebo thaj i phuv ka načhen, al mingre lafura ni ka načhen.” **34** Pale gova o Isus vaćarda: “Aračhen tumen ma tumare ile te aven opteretime ano halanipe, matipe thaj ane brige kale svetose thaj ma gova dive te resol tumen tari jekh drom. **35** Golese so ka avol sar zamka pe sa e manuša so živin pi kaja phuv. **36** Golese aven džungade sa o vreme

thaj molin tumen te bi šaj crdena tumen tare sa o bilačipe so trubul te avol, thaj te ačhen bizi ladž anoradujipe angle mande, anglo Čhavo e manušeso.” **37** O Isus svako dive sikada ano Hram a ki rat suta ko Maslinsko brego. **38** Thaj sa e manuša avena tarisabalin ke leste ano Hram te šunen le.

22 Paše sasa o Prazniko e bikvasacose mangrende savo akhardol Pasha. **2** E šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon rodije sar te mudaren e Isuse, al darajle tare manuša te ni bunin pe. **3** Tegani o Satana dija ano Juda Iskariotsko, savo sasa jekh tare dešduj apostolura. **4** Vov delo thaj vaćarda e šorutne sveštenikurencar thaj e hramese zapovednikurencar sar ka izdajil e Isuse. **5** Von radujisajle thaj vaćarde e Judase kaj ka počinen lese gova. **6** O Juda pristanisada thaj rodija Šukar vreme te predol e Isuse dok ni sesa gothe but manuša. **7** Kana avilo o angluno dive taro Prazniko e bikvasacose mangreng, ke savo trubuja te činol pe o pashalno bakroro, **8** o Isus vaćarda e Petreše thaj e Jovanese: “Džan thaj čeren amende pashalno xape te šaj te xa.” **9** Von pučlje le: “Kaj mande te čera la?” **10** O Isus vaćarda: “Kana ka den ano foro, ka aračhen manuše savo inđarol paj ano khoro. Džan pale leste ano čher ane savo ka džal, **11** thaj pučen gole čerutne: ‘O učitelji pučol ane savi soba šaj xal i Pasha pe sikadencar?’ **12** Vov ka sikavol tumende bari upruni soba savi si postavimi. Gothe sa pripremin.” **13** O Jovane thaj o Petar dele ano foro i arakhlije sa sar so vaćarda lende o Isus thaj gothe sa pripremisade o pashalno xape. **14** Kana avilo o sato, bešlo o Isus ko astali pe dešdujue apostolurencar. **15** Thaj o Isus phenda lende: “But manglijem te xav kaja Pasha tumencar angleder so ka avav mudardo. **16** Golese vaćarov tumende kaj od akana ni ka xav i Pasha dok ni pherdol ano Carstvo e Devleso.” **17** Pale gova lija o tahtaj e moljasa, dija hvala e Devlese thaj vaćarda: “Len kaja mol thaj ulaven la maškare tumende. **18** Vaćarov tumende, od akana ni ka pijav mol sa dok ni avol o Carstvo e Devleso.” **19** Pale gova lija o mangro, dija hvala e Devlese, phaglia le thaj ulada le e sikadende vaćarindoj: “Kava si mingro telo savo dol pe tumende. Kava čeren te den tumen godi mandar.” **20** A palo xape lija o tahtaj e moljasa thaj vaćarda: “Kava tahtaj si nevo savez ane mingro rat savo čhordol tumende. **21** A akh, mingro izdajniko bešol mancar kate ko astali. **22** Thaj me, o Čhavo e manušeso, mora te merav sar so si phendo, al pharo e manuše savo ka izdol man!” **23** Thaj e sikade lije maškar peste te pučen pe ko lendar bi čerola

gova. 24 E sikade lije te čeren čingara maškare peste pašo Isus thaj čumidija le. 48 O Isus pučlja le: "Judo! ko lendar si embargo. 25 O Isus vaćarda lendje: "E Čumidimasa li izdaji, man, e Čhave e manušese?" 49 carura tare kava sveto vladin pire manušencar thaj Kana e sikade dikhle so čerdol, vaćarde: "Gospode! isi len vlast pe lende. Von korkore pese vaćaren kaj Te mara amen e mačurencar?" 50 Thaj jekh lendar si 'manuša save but den šukaripe'. 26 Al tumen ma čalada e bare sveštenikose sluga thaj čhindia leso čeren gjijate! Nego ko si tumendar embargo te avol desno kan. 51 Al o Isus vaćarda: "Mučhen len! Dosta!" emcikno, thaj ko vladil nek avol kova savo služil. 27 A dolda leso kan thaj sastarda le. 52 Tegani o Isus Golese kaj ko si embargo? Kova savo bešol ko astali il vaćarda e manušende so avile pale leste, e šorutne savo služil? Naj li kova savo bešol ko astali? Al me sveštenikurende, e zapovednikurende e hramese sem maškar tumende kova savo služil. 28 Tumen thaj e starešinende: "Aviljen pale mande sar palo sen gola save ačhile mancar ane mingre iskušenjura. razbojniko, čhurencar thaj kaštencar te dolen man! 53 29 Me ačhavav tumende o carstvo sar so mingro Sose ni dolden man dok sema ano Hram? Svako đive Dad ačhada mande 30 te xan thaj te pijen ke mingro sema tumencar odori. Al akana si tumaro sato – kana astali ane mingro carstvo thaj te bešen ko tron thaj te vladil o kalipe." 54 Kana dolde e Isuse, inđarde le ano sudin e dešuduje plemenuren e Izraelese." 31 O Isus čher e bare sveštenikoso. O Petar odural delo pale vaćarda: "Simone! Simone! Akh, o Satana mandol te lende. 55 E stražara phabarde jag anj avlin thaj bešle sejil tumen sar so sejil pe o điv. 32 Al me molisajem savore katane. Thaj o Petar bešlo lencar. 56 Dikhlija tuće čiro pačajipe ma te ačhol. A kana ka iri tut ke le jekh sluškinja sar bešol paši jag thaj dikhlija premal mande, te zurave círe phralen!" 33 O Petar phenda leste thaj vaćarda: "Kava sasa lesa!" 57 Al o Petar lese: "Gospode! Spremno sem ano phanglipe thaj xoxada vaćarindoj: "Džuvlje! Me ni pindžarav le!" 58 ano meripe tusa te džav!" 34 Al o Isus vaćarda lese: Nekobor pale gova pindžarda le aver thaj vaćarda: "Vaćarav tuće, Petre! Adive ni ka đilabol o bašno "Tu san jekh lendar!" Al o Petar phenda: "Manušeja, dok tu trin droma ni vaćare kaj ni pindžare man." 35 naj sem!" 59 Thaj kana nakhlo paše jekh sato, nesavo Tegani vaćarda lendje: "Kana bičhaldem tumen bize manuš uporno vaćarda taro Petar: "Čače thaj kava kese parencar thaj bize traste thaj bizo podipe, so manuš sasa lesa golese kaj si Galilejco!" 60 Al o falisada tumende?" Von phende: "Khanči." 36 O Isus Petar vaćarda: "Manušeja! Ni džanav so tu phene!" vaćarda lendje: "Al akana kas isi kesa e parencar, nek Thaj sigate dok vov vaćarda, o bašno đilabija. 61 lol la! Gijate i piri trasta! A kas naj mačo nek biknol pe Tegani irisajlo o Gospod thaj dikhlija e Petre, a o šeja thaj nek činol pese. 37 Golese vaćarav tumende Petar dija pe godi so vaćarda lese o Gospod: "Adive, kaj trubul te pererdol kova so si pisimo mandar ano angleder so o bašno ka đilabol, trin droma ka vaćare Sveti Ili: 'Dikhlije le sar jekhe tare kola save phadēn kaj ni pindžare man.' 62 O Petar iklilo avral thaj o zakon." Golese ka avol čače sa so sasa pisimo zurale ruja. 63 A e čuvara lije te maren e Isuse thaj te mandar." 38 Al e sikade phende: "Gospode! Akh, isi maren lesa muj. 64 Učharde lese jakha thaj pučlje le: amen duj mačura." O Isus vaćarda lendje: "Dosta "Prorokui, ko čalada tut?" 65 Thaj but avera bilače si!" 39 Iklindoj gothar, pale piro adeti, đelo o Isus ko lafura vaćarde lestar. 66 Kana sasa sabalin, čidje pe Maslinsko brego. Lese sikade đele pale leste. 40 e manušende starešine, e šorutne sveštenikura thaj Kana resle, o Isus vaćarda lendje: "Molin tumen te ma e učitelja tare Mojsijaso zakon. Ande e Isuse anglo peren ano iskušenje!" 41 Pale gova crdija pe lendar Baro sudio 67 vaćarindoj: "Tu li san o Hrist? Vaćar gaći kober šaj te čhudol pe o bar thaj pelo ke pe koča amende gova!" O Isus phenda lendje: "Te vaćardem thaj molisajlo e Devlese: 42 "Dade! Te manglijan le tumenđe, ni ka pačan man. 68 Te pučljem tumen mandar te ma pijav kava tahtaj tari patnja. Al nek avol khanči, ni ka phenen mande. 69 Al od akana me, o sar tu so mande, a na sar so me mangav." 43 Tegani Čhavo e manušeso, ka bešav ki desno rig ko počasno sikadijo lese o andelo taro nebo thaj zurada le. 44 than e Zurale Devlese." 70 Pe gova savore pučlje: A kana dolda le bari muka, but pozurale molisajlo, "Tu li san, čače, o Čhavo e Devleso?" O Isus phenda: a lesu znoj sasa sar kaplje taro rat save perena ki "Gija si sar tumen vaćaren. Me sem." 71 Tegani von phuv. 45 Pali molitva uštilo thaj avilo ke pe sikade vaćarde: "So trubul amen pobut dokazura? Golese thaj arakhlja len sar soven taro pharipe kober sasa kaj korkore amen šundam tare leso muj!" lende. 46 O Isus pučlja len: "Sose soven? Ušten, molin tumen e Devlese te ma peren ano iskušenje!" 47 Dok o Isus vaćarda, e manuša thaj o Juda, jekh tare dešduj sikade, avena premal leste. O Juda avilo

23 Tegani sa e manuša save sesa ano Baro sudio, uštile thaj inđarde e Isuse ko Pilat, savo sasa o rimske upravniko. 2 Gothe lije te tužin e Isuse:

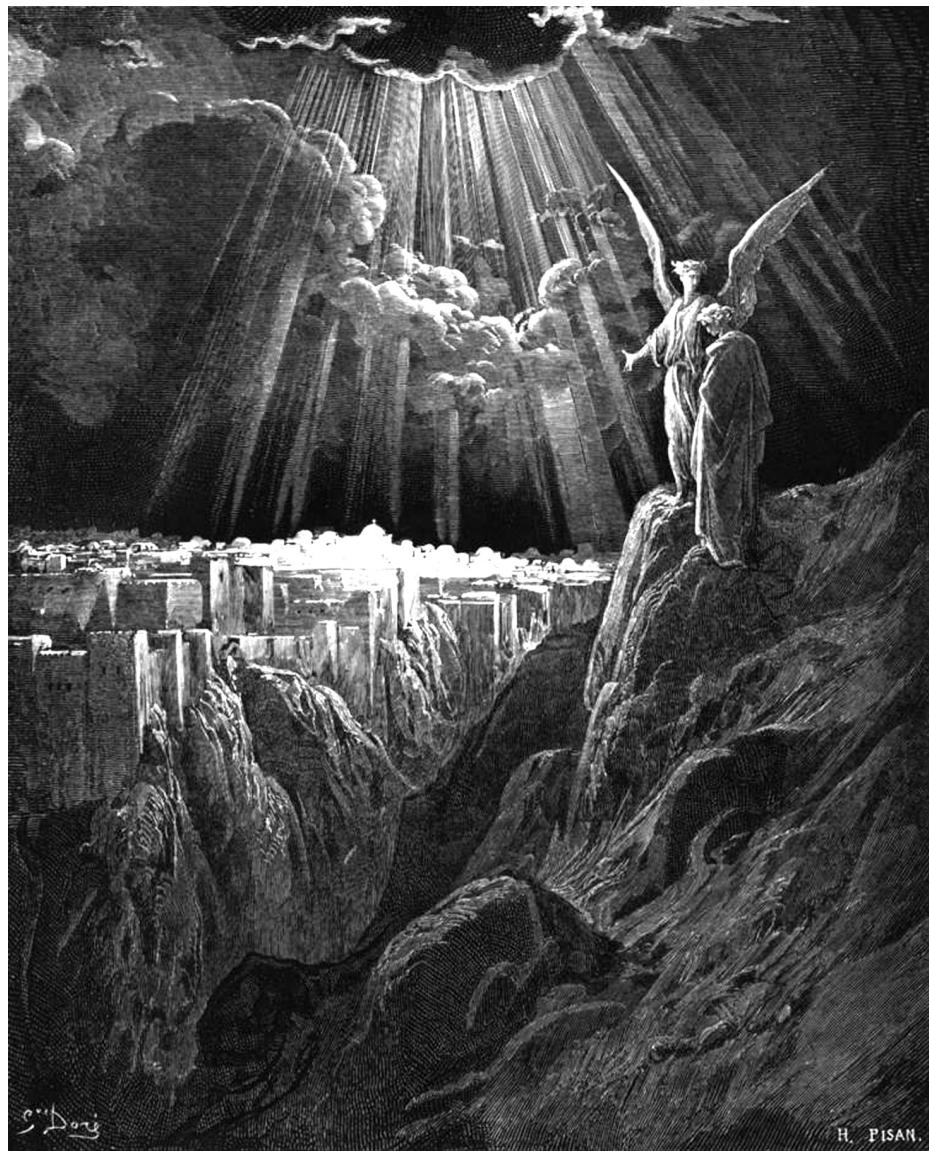
"Arakhlijam kale manuše sar xoxavol amare manušen nesave Simone taro foro Kirina savo avola taro polje, thaj phenol lende ma te počinen o porezi e carose, a thaj čhute pe leste o krsto te inđarol le palo Isus. 27 pese vaćarol kaj si o Hrist, caro." 3 O Pilat pučlja le: Palo Isus đele pherdo manuša thaj džuvlja save ruje "Tu li san o caro e Jevrejengo?" O Isus phenda lese: thaj žalisade le. 28 O Isus irisajlo premal lende thaj "Gija si sar so tu vaćare." 4 Tegani o Pilat vaćarda vaćarda: "Čhejalen taro Jerusalim! Ma roven pale e šorutne sveštenikurendē thaj e manušendē: "Me mande. Nego, roven pale tumende thaj pale tumare ni arakhav nisavo bandipe ane kava manuš." 5 Al čhave. 29 Golese kaj dikh, aven e divesa ane save von dije zor vaćarindoj: "Vov pe sikajimasa bunil e ka vaćaren: 'Blagoslovime kola džuvlja save našti manušen ki sa i phuv Judeja. Počnisada ki Galileja bijanen, blagoslovime e vođa save ni bijande, thaj thaj avilo sa dži kate ano Jerusalim!" 6 Kana gova blagoslovime e čuča save ni parvarde!" 30 Tegani 'ka šunda o Pilat, pučlja: "Vov li si tari Galileja?" 7 Thaj vaćaren e planinendē: "Peren pe amende!", thaj e kana šunda o Pilat kaj si o Isus tari Galileja, bičhalda bregurendē: "Učharen amen!" 31 Golese kaj, ako le ko Irod, savo vladisada ani Galileja. O Irod sasa kava e manuša čeren e zelenone kaštesa, so ka ane gola divesa ano Jerusalim. 8 Kana dikhlija o Irod e avol e šuće kaštesa?" 32 Katane e Isusesa inđarde Isuse, sasa but radujimo, golese kaj odavno manglia duje bilačhe manušen te aven mudarde. 33 Kana te dičhol le, golese kaj but šunda lestar thaj dija godi avile ke kova than savo akhardola "Kokalo e šoreso", kaj o Isus ka čerol nesavo čudo angle leste. 9 O gothe čhute ko krsto e Isuse traj lesa i e duje bilačhe Irod pučlja baše but buća, al o Isus khanči ni phenda manušen, jekhe tari lesi desno rig a avere tari levo lese. 10 Ačhile gothe i e šorutne sveštenikura thaj e rig. 34 Tegani o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lende, učitelja tare Mojsijaso zakon thaj von zurale vaćarde golese kaj ni džanen so čeren." Pale gova e vojnikura protiv o Isus. 11 O Irod thaj lese vojnikura ladžarde le čhudije i kocka te ulaven maškar peste leso fostano. thaj asaje e Isusese. Urade le ano carsko fostano 35 But manuša gothe ačhile thaj dikhlije sa gova, a thaj bičhalde le palal ko Pilat. 12 Ane gova dīve e manušendē šorutne marde muj lesa vaćarindoj: mirisajle o Pilat thaj o Irodo maškare peste, golese kaj "Averen spasisada, nek spasil akana korkoro pes, angleder golestara sesa dušmanura. 13 O Pilat čidija te si vov o Hrist, birimo e Devleso." 36 I e vojnikura e šorutne sveštenikuren, e manušendē starešinen marde muj lesa. Avile paše leste thaj manglje te den thaj e manušen 14 thaj vaćarda: "Anden mande kale le te pijol šut. 37 Thaj vaćarde e Isusese: "Te san manuše thaj phenen kaj e manušen bunil. Ake, me tu caro e Jevrejengo, spasi korkoro tut!" 38 A sasa angle tumende pučljem le thaj ni arakhlijem ni jekh upreder leste ploča pe savi sesa pisime kala lafura: bandipe so tumen čhoven pe leste. 15 Ni o Irod ni "Kava si caro e Jevrejengo." 39 Jekh tare gola bilačhe arakhlija bandipe pe leste, golese kaj bičhalda le palal manuša savo sasa ko krsto pašo Isuse, marda muj amende. Ake, ni čerda khanči sosa bi zasluzila te thaj vaćarda lese: "Te san tu o Hrist, spasi tut thaj avol mudardo. 16 Golese ka šibi le thaj ka mukha le." amen! 40 Al taro aver krsto o dujto manuš dija vika 17 [Dži jekh berš ko prazniko, o Pilat trubača te mučhol pe leste vaćarindoj: "Tu li ni dara taro Dol? Kana san i lende jekhe phangle manuše.] 18 Tegani sa e manuša tu korkoro gija osudimo. 41 Amen sam čače osudime dije vika vaćarindoj: "Mudar akale a mukh amende e golese so gova zasluzisadam, al vov ni čerda khanči Varava!" 19 (O Varava sasa čhudimo ano phanglipe bilačhe.) 42 Tegani vaćarda e Isusese: "Isuse, kana baši pobuna thaj bašo mudaripe.) 20 O Pilat vadži ka rese ane čo carstvo, de tut godi pe mande thaj av jekh drom vaćarda lende kaj vov bi mučhola e Isuse. mande milostivno." 43 Pe gova phenda lese o Isus: 21 Al von dije vika: "Čhuv le ko krsto! Čhuv le ko "Čače vaćarav tuče: ađive ka ave mancar ano raj!" 44 krsto!" 22 Tegani o Pilat trito drom vaćarda lende: Sasa popodne kana peli i rat ki sa i phuv dži ke trin "Savo bilačipe vov čerda? Me ni dikhav khanči sosa popodne, 45 golese so kalilo o kham. A i hramsko bi zasluzila te avol mudardo. Gija ka šibiv le thaj zavesa pharadili ke opaš. 46 Tegani o Isus dija vika ka mukhav le." 23 Al e manuša ni ačhile te vazden andare sa o glaso: "Dade! Ane čire vasta mukhav piro glaso thaj manglje taro Pilat te čhuvol e Isuse mingro duxo." Kana kava phenda, mulo. 47 Kana ko krsto. I lendi vika sasa pozurali thaj pozurali. 24 dikhlija o kapetano so sasa, lije te hvalil e Devle thaj Golese o Pilat odlučisada te čerol sar so e manuša vaćarda: "Čače kava manuš sasa čačukano pravedno manden. 25 Tegani mukhlja e Varava, savo sasa ano manuš!" 48 Kana sa e manuša čidija pe te dičhen phanglipe baši pobuna thaj bašo mudaripe, a e Isuse kava thaj dikhlije so sasa, lije te džan pese thaj marde dija e vojnikurendē te čeren lesa kova so e manuša pe ane pe kolina tari žal. 49 Sa kola so džanglje e manglje. 26 Kana inđarde e vojnikura e Isuse, dolde Isuse, ačhile podur. Thaj e džuvlja so avile lesa tari

Galileja, dikhlej kava. 50 Sasa jekh manuš kaso alav gova?" Von phende lese: "Gova so čerdilo e Isusesa sasa Josif, savo sasa jekh tare šorutne e jevrejende. taro Nazaret. Vov sasa proroko, zuralo ano vačaripe Sasa ūkar thaj pravedno manuš 51 tari Arimateja, thaj ane buća anglo Dol thaj angle manuša. 20 Amare foro ani Judeja. Vov ni složisajlo golesa so čerde e šorutne sveštenikura thaj e starešine dije le te avol Isusesa, thaj adućarda o Carstvo e Devleso. 52 Đelo osudimo ko meripe thaj čhute le ko krsto. 21 Amen ko Pilat thaj rodija o telo e Isuseso. 53 Pale gova o nadisaljam kaj vov ka ikalol o Izrael. Al adive si gova Josif uljarda e Isuseso telo taro krsto, paćarda le već trito dīve sar sasa sa gova. 22 Nesave džuvlja čaršafesa thaj čhuta le ano limori savo sasa hundo maškar amende bunisade amen. Sabalje sesa ko ani stena thaj ane savo vadži khoni ni sasa čhuto. limori, 23 al ni arakhlej e Isuseso telo odori. Avile 54 Čerda gova jekh dīve anglo savato, savo samo so ni avilo. 55 E džuvlja save avile e Isusesa andari Galileja, đele palo Josif i dikhlej o limori thaj sar čhute gothe e Isuseso telo. 56 Pale gova irisajle čhere te čeren e mirisna čara thaj e uljura te mačhen e Isuseso telo. Kana sa spremisade, već avilo o savato i naštine te čeren gova golese kaj poštujina e Mojsijaso zakon.

24 Ko angluno dīve palo savato, rano sabalin avile e džuvlja ko limori thaj ande mirisura save čerde. 2 Arakhlej o bar crdimo taro limori. 3 Dije andre thaj ni arakhlej o telo e Gospodeso e Isuseso. 4 Dok pučlje pe so sasa gova, dikh, duj manuša ačhile angle lende ane sjajna fostanura. 5 E džuvlja but darajle thaj perade pe šore tele dži ki phuv. Thaj e duj manuša pučlje e džuvljen: "Sose roden e džuvde maškar e mule? 6 Naj kate. Uštilo tare mule! Den tumen godi so vaćarda tumenđe dok vadži sasa ani Galileja: 7 'Me, o Čavo e manušeso, trubul te avav dindo ane vasta e grešnone manušenđe thaj te avav čhuto ko krsto, al o trito dīve ka uštav tare mule.'" 8 Tegani dije pe godi so vaćarda lende o Isus. 9 Thaj irisajle taro limori thaj vaćarde sa e dešujekhe apostolurende thaj savorenđe averende. 10 Gola džuvlja sesa i Marija taro foro Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesi dej thaj avera save vaćarde kava e apostolurende. 11 Al e apostolurende kala lafura sesa sar dilipe thaj ni pačaje e džuvljende. 12 Al o Petar uštilo thaj prastaja dži ko limori. Kana telilo, dikhla samo o čaršafi savo ačhilo. Đelo thaj čudisajlo ane peste so sasa gova. 13 Ane gova dīve duj e Isusese sikade đele ano gav savo akhardola Emaus thaj vov sasa dur taro Jerusalim dešujekh kilometra. 14 Phirindoj vaćarde maškar peste tare sa kova so sasa. 15 Thaj dok vaćarde maškar peste thaj pučlje khanči jekh avere, korkoro o Isus avilo paše lende thaj đelo lencar. 16 Al lende jakhendje ni sasa mukhlo te pindžaren le. 17 O Isus pučlja len: "Sostar gova vaćaren maškar tumende phirindoj?" Ačhile i tužnisajle 18 thaj jekh lendar savo akhardola o Kleopa, vaćarda e Isusese: "Tu li san jedino abandžija ano Jerusalim savo ni šunda so sasa kala dīvesa odori?" 19 O Isus pučlja len: "So sasa

gova?" Von phende lese: "Gova so čerdilo e Isusesa thaj phende amende kaj dikhlej e anđeluren save phende lende kaj si o Isus džuvudo. 24 Tegani nesave amendar đele ko limori thaj dikhlej kaj si o limori čučo, sar so vaćarde e džuvlja, al ni dikhlej e Isuse." 25 O Isus vaćarda lende: "O bigođaće manušalen! Pharo tumende te pačan so vaćarde e prorokura ano Svetu lili! 26 Ni li von vaćarde kaj o Hrist trubul te načhol sa gova pharije angleder so o Dol ka proslavil le?" 27 Tegani o Isus lija te objasnili lende so si ano Svetu lili pisimo taro Hrist, počnindoj taro Mojsije dži ke Prorokura. 28 Kana avile pašo gav ane savo đele, o Isus čerda pe kaj mandol te džal podur lendar. 29 Al von dije le zor te ačhol, vaćarindoj: "Ačh amencar! Nakhlo o dīve thaj i rat lija te perol!" Ačhilo thaj dija lencar ano čher. 30 Kana sasa lencar ko astali, o Isus lija o mangro, zahvalisada thaj phaglja le thaj dija len. 31 Tegani lende jakha putajle thaj pindžarde le. Al vov sigate hasajlo. 32 Tegani phende jekh averese: "Ni li phabile amare ile kana o Isus phirindoj vaćarda amende ko drom thaj kana objasnislada amende o Svetu lili?" 33 Uštile vadži ane gova sato thaj irisajle ano Jerusalim. Odori arakhlej e dešujekhe sikaden thaj kolen save sesa lencar, sar bešen katane. 34 E dešujekh sikade vaćarde lende: "Čače uštilo o Gospod thaj sikada pe e Simonese!" 35 Thaj kala duj sikade so sesa ko drom pašo Emaus vaćarde so sasa thaj sar pindžarde e Isuse kana phaglja o mangro. 36 Kana gova vaćarde, o Isus tare jekh drom ačhilo maškare lende thaj vaćarda lende: "Mir tumenđe!" 37 Von darajle thaj sesa bunime golese kaj dije godi kaj dičen duxo. 38 Vov vaćarde lende: "Sose daran? Thaj sose ni pačan? 39 Dičhen mingre vasta thaj mingre pingre! Me sem gova! Dolen man thaj ka dičen! Golese kaj e duxo naj telo thaj kokala, a sar so dičen man isi!" 40 Thaj dok vaćarola sa gova, sikada lende ožiljkura ke pe vasta thaj ke pe pingre. 41 Sesa gija začudime thaj radosna kaj naštine te pačan. Vov pučlja len: "Isi li tumen khanči xamase?" 42 Von dije le kotor peče mačhe. 43 O Isus lija thaj xalja angle lende. 44 Tegani lende o Isus vaćarda: "Kava si kova sostar vaćardem tumenđe kana sema tumencar, kaj trubul te avol sa so pisimo mandar

ane Mojsijaso zakon thaj ane lila save pisisade e prorokura thaj ane Psalmura.” **45** Tegani putarda lende jakha te haljaren o Sveto lil **46** thaj vaćarda lende: “Gija si pisimo ano Sveto lil, kaj o Hrist trubul te mudardol thaj te uštol tare mule ko trito dive. **47** Thaj ane leso alav ka propovedil pe sa e manušendē, počnindoj taro Jerusalim, kaj trubul te pokajin pe te bi o Dol oprostila lende grehura. **48** A tumen sen svedokura tare sa kava. **49** Thaj dikh, me ka bičhalav o Svetu Duxo pe tumende sar so obećisada mingro Dad. Al tumen ačhen ano foro Jerusalim sa dok o Dol ni ka bičhalol piri zor pe tumende!” **50** Pale gova o Isus inđarda len dži ko gav i Vitanija. Gothe vazdija pe vasta thaj blagoslovisada len. **51** Thaj sar blagoslovisada len, lija te crdol pe lendar thaj sasa vazdimo ano nebo. **52** Von pele ke koča anglo Isus. Tegani irisajle ano Jerusalim radosna. **53** Stalno sesa ano Hram thaj slavisade e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Gurbet Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Gurbet Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Gurbet-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25

1 Peter 4:11

1 Peter 5:11

2 Peter 3:18

1 John 2:17

2 John 1:2

Jude 1:13

Jude 1:25

Revelation 1:6

Revelation 1:18

Revelation 4:9

Revelation 4:10

Revelation 5:13

Revelation 7:12

Revelation 10:6

Revelation 11:15

Revelation 14:11

Revelation 15:7

Revelation 19:3

Revelation 20:10

Revelation 22:5

aïdios

Romans 1:20
Jude 1:6

1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

aiōnios

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Matthew 18:8

Matthew 19:16

Matthew 19:29

Matthew 25:41

Matthew 25:46

Mark 3:29

Mark 10:17

Mark 10:30

Luka 10:25

Luka 16:9

Luka 18:18

Luka 18:30

John 3:15

John 3:16

John 3:36

John 4:14

John 4:36

John 5:24

John 5:39

John 6:27

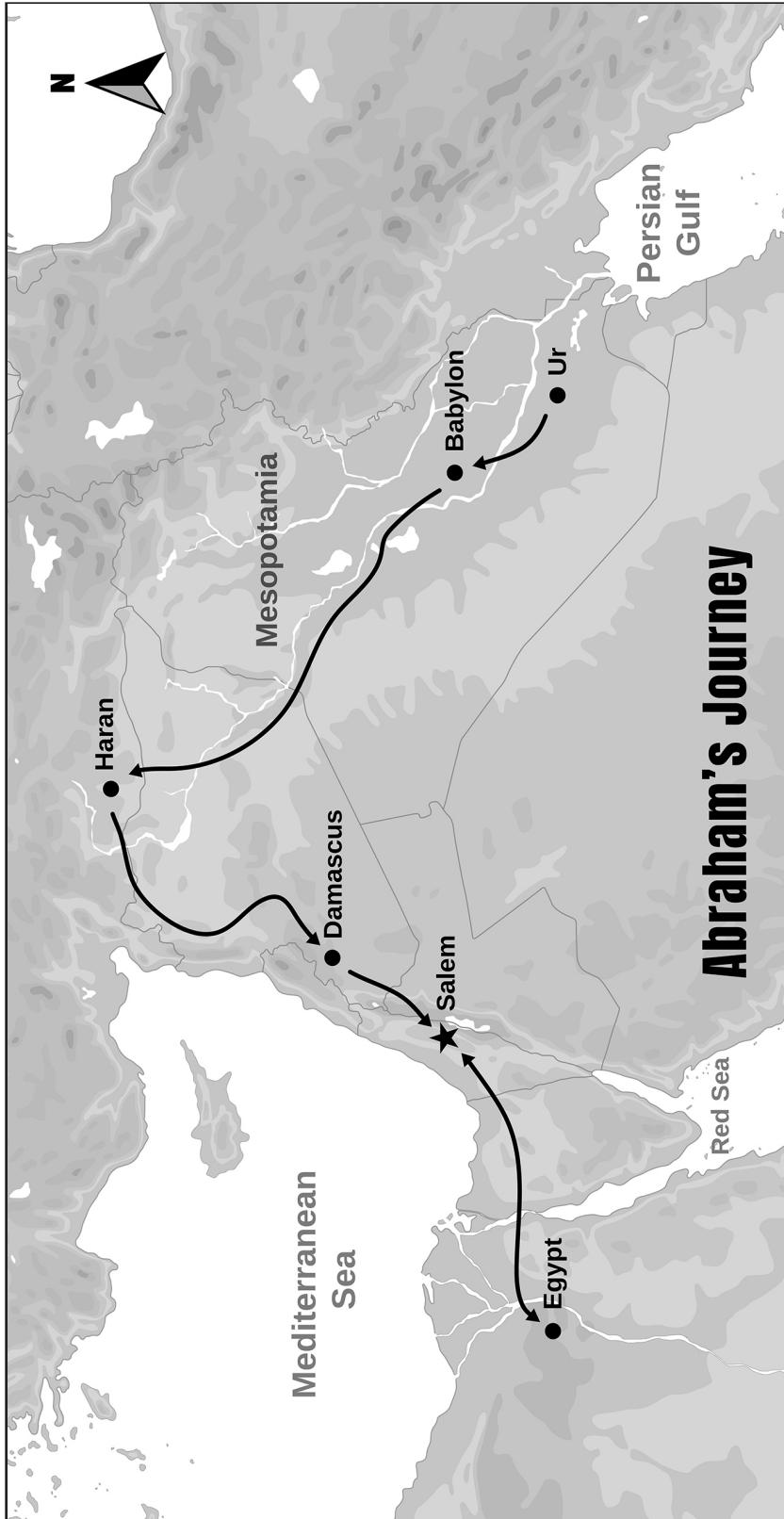
John 6:40

John 6:47

John 6:54

John 6:68

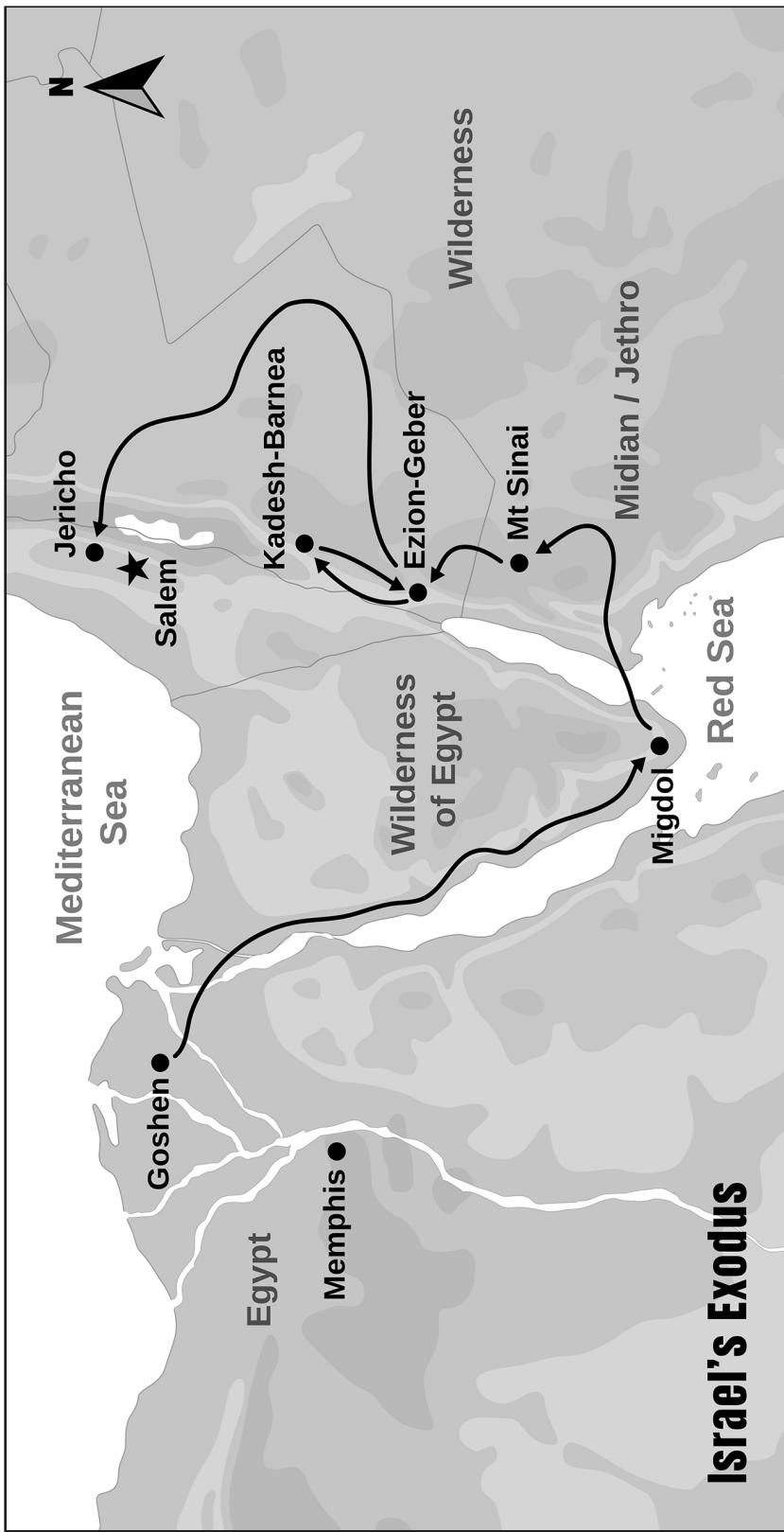
John 10:28	Mark 9:45	Psalms 116:3
John 12:25	Mark 9:47	Psalms 139:8
John 12:50	Luka 12:5	Psalms 141:7
John 17:2	James 3:6	Proverbs 1:12
John 17:3		Proverbs 5:5
Acts 13:46		Proverbs 7:27
Acts 13:48	Matthew 11:23	Proverbs 9:18
Romans 2:7	Matthew 16:18	Proverbs 15:11
Romans 5:21	Luka 10:15	Proverbs 15:24
Romans 6:22	Luka 16:23	Proverbs 23:14
Romans 6:23	Acts 2:27	Proverbs 27:20
Romans 16:25	Acts 2:31	Proverbs 30:16
Romans 16:26	1 Corinthians 15:55	Ecclesiastes 9:10
2 Corinthians 4:17	Revelation 1:18	Song of Solomon 8:6
2 Corinthians 4:18	Revelation 6:8	Isaiah 5:14
2 Corinthians 5:1	Revelation 20:13	Isaiah 7:11
Galatians 6:8	Revelation 20:14	Isaiah 14:9
2 Thessalonians 1:9		Isaiah 14:11
2 Thessalonians 2:16		Isaiah 14:15
1 Timothy 1:16	Revelation 19:20	Isaiah 28:15
1 Timothy 6:12	Revelation 20:10	Isaiah 28:18
1 Timothy 6:16	Revelation 20:14	Isaiah 38:10
2 Timothy 1:9	Revelation 20:15	Isaiah 38:18
2 Timothy 2:10	Revelation 21:8	Isaiah 57:9
Titus 1:2		Ezekiel 31:15
Titus 3:7		Ezekiel 31:16
Philemon 1:15	Genesis 37:35	Ezekiel 31:17
Hebrews 5:9	Genesis 42:38	Ezekiel 32:21
Hebrews 6:2	Genesis 44:29	Ezekiel 32:27
Hebrews 9:12	Genesis 44:31	Hosea 13:14
Hebrews 9:14	Numbers 16:30	Amos 9:2
Hebrews 9:15	Numbers 16:33	Jonah 2:2
Hebrews 13:20	Deuteronomy 32:22	Habakkuk 2:5
1 Peter 5:10	1 Samuel 2:6	
2 Peter 1:11	2 Samuel 22:6	
1 John 1:2	1 Kings 2:6	
1 John 2:25	1 Kings 2:9	
1 John 3:15	Job 7:9	
1 John 5:11	Job 11:8	
1 John 5:13	Job 14:13	
1 John 5:20	Job 17:13	
Jude 1:7	Job 17:16	
Jude 1:21	Job 21:13	
Revelation 14:6	Job 24:19	
	Job 26:6	
eleēsē	Psalms 6:5	
Romans 11:32	Psalms 9:17	
	Psalms 16:10	
Geenna	Psalms 18:5	
Matthew 5:22	Psalms 30:3	
Matthew 5:29	Psalms 31:17	
Matthew 5:30	Psalms 49:14	
Matthew 10:28	Psalms 49:15	
Matthew 18:9	Psalms 55:15	
Matthew 23:15	Psalms 86:13	
Matthew 23:33	Psalms 88:3	
Mark 9:43	Psalms 89:48	

Abraham's Journey

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Israel's Exodus

Mediterranean
Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-
Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★

Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

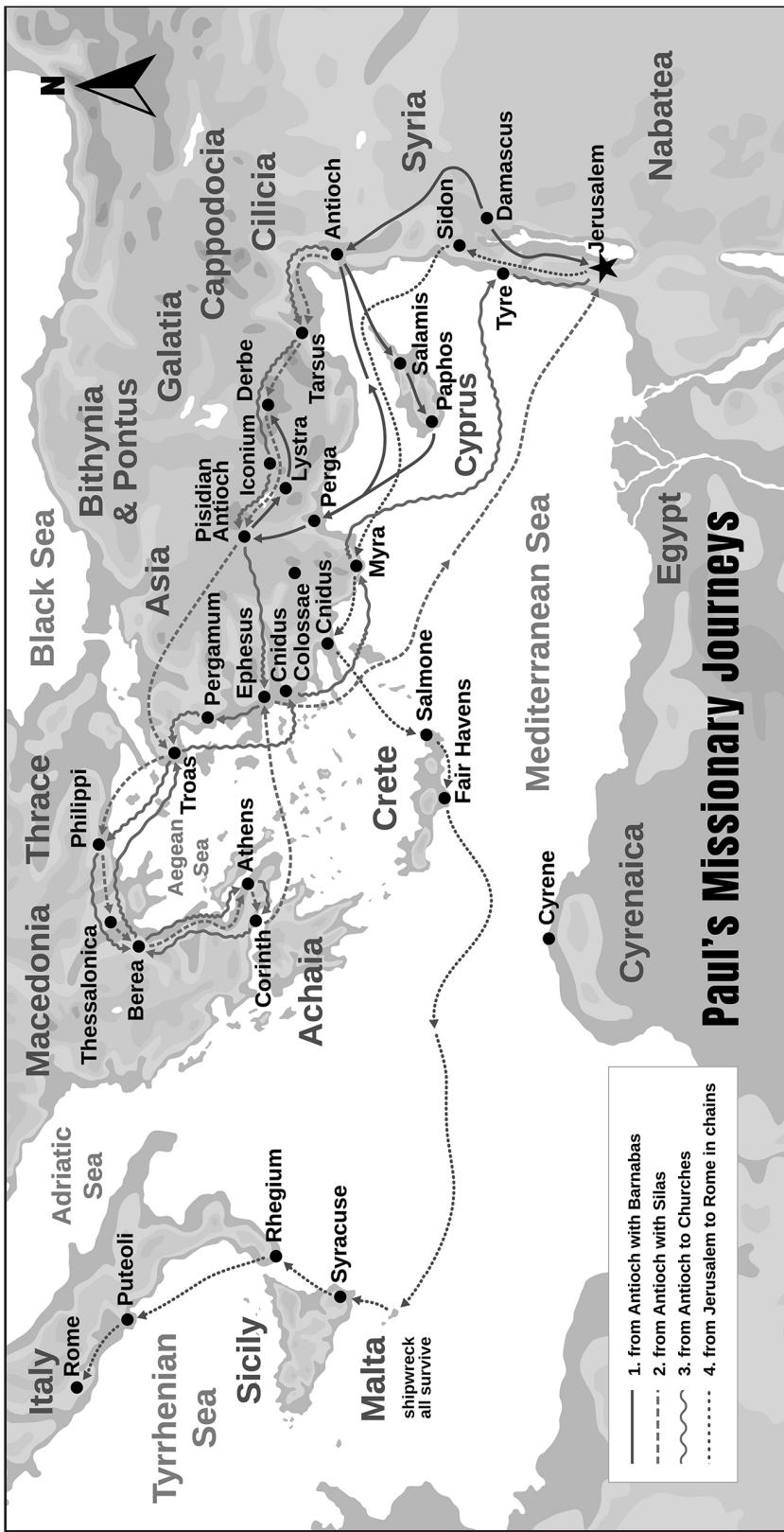
Peraea

Jericho

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

Jesus' Journeys

Paul's Missionary Journeys

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Gurbet Romani at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19

